

Ljudska

PRAVICA

PETAR STAMBOLIĆ NA KONGRESU KPI

SODOBNE METODE IN OBLIKE

realnega marksistično-leninističnega internacionalizma

Rim, 11. decembra (Tanjug). Danes je na kongresu KPJ govoril tudi vodja delegacije ZKJ Petar Stambolić. Skrajša je sporočila italijanskim komunistom pozdrave jugoslovanskih komunistov. Potem je nadaljeval:

Članstvo ZKJ z velikim zanimanjem spremlja delo in razvoj delavskega gibanja Italije, zlasti pa delo KPI.

Dobri stiki med KPI in ZKJ

V nedavni minulosti, zlasti v drugi svetovni vojni, so komunisti Italije in Jugoslavije uspešno sodelovali v boju za koristi svojih narodov in za stike dobrih sosedov med svojima dvema deželama. Po nekaj letih umetne prekinitev smo zdaj na najboljši poti, da se sodelovanje med KPI in ZKJ še bolj razširi tako v korist naših narodov kakor tudi v korist krepitve in razvoja socializma. K temu sta mnogo pripomogla obiska tovariša Togliattija v Beogradu in nedavno tudi delegacije naše Partije s tovarišem Longom na čelu pri nas. K temu bo pripomogel tudi obisk delegacije ZKJ, ki bo te dni vrnila obisk Komunistični partiji Italije.

Medsebojno spoznavanje in sodelovanje

Tako obravnavanje tega načelnega in pomembnega vprašanja je omogočilo, da so delavska gibanja posameznih dežel vnesla v izpolnjevanje svojih konkretnih nalog več dinamike in več realnosti. Zato je zdaj bolj kakor kdajkoli škodljivo poudarjati izkušnje delavskega gibanja, katere koli dežele in vnaprej odklanjati izkušnje drugih. V več desetletjih boja za socializem smo si vsi pridobili določene izkušnje, postali smo bolj zreli, vsi pa čujemo tudi potrebo, da se učimo, da pazljivo proučujemo izkušnje drugih. Samostojnost delavskega gibanja, iskane lastne poti v boju za socializem na podlagi marksizma-leninizma hkrati terja tudi najširše, najbolj raznovrstne stike, spoznavanje, razprave, izmenjave izkušenj, sodelovanje med delavskimi gibanji posameznih dežel. Velikopomena je, da je tudi 20. kongres KPSZ opozoril na te možnosti in na potrebo po različnih poteh v socializem. Priznati pa moramo, da so se komunisti, ki tudi zdaj s pridržki sprejemajo te teze.

Skupno poročilo naših dveh partij, objavljeno letos v oktobru, je položilo trdne temelje za nadaljnje sodelovanje. V sodobnih pogojih boja za socialistični razvoj je zlasti važno, da izmenjavamo mnenja in gledišča v širokem krogu vprašanj, ki zanimajo naše članstvo, ter da prek skupnih razprav in razgovorov olajšamo drug drugemu bolj vsestransko in popolnejše proučevanje perečih vprašanj.

Vaš kongres zbujala veliko zanimanje komunistov Jugoslavije ne brez razlogov. Teze, ki so prišle v razpravo pred kongresom, kažejo, s kolikšno resnostjo se je vaša Partija lotila proučevanja perečih vprašanj in nalog delavskega gibanja Italije. Naloga, ki čakajo zdaj delavsko gibanje v celoti, vlevajo po svoji zamošanosti in po svoji veličini delavskemu gibanju sleherne dežele, da posebno resno obravnava tako konkretne probleme boja za razvoj socializma v svoji deželi kakor tudi probleme boja za socialistični razvoj nasploh. Iz takšnega načina obravnavanja konkretnih vprašanj se je razvila tudi koncepcija o italijanski poti v socializem.

za široko vključevanje delovnih ljudi v boj za nove, socialistične družbene odnose. Skoz to prizmo gledamo in tako mi razumemo tudi tezo o specifičnih poteh v socializmu. Proletarski internacionalizem lahko pride do popolne veljave samo, če zraste iz splošnega in posebnega v delavskem gibanju, če sloni na nauku marksizma-leninizma, na dosedanjih izkušnjah boja za socializem, in če upošteva specifične pogoje tega boja v vsaki deželi.

Nove sile socializma

V sedanjih pogojih čedalje večjega naraščanja sil socializma in čedalje bolj raznolikih in bogatejših izkušenj v boju za socializem dobivajo vprašanja pravih odnosov med delavskimi gibanji in partijami raznih dežel izreden pomen za njihov razvoj in zmago. Načela teh odnosov, ki omogočajo nove pridobitve in prinašajo nove potrebe v mednarodnem delavskem gibanju, so bila zadnje čase vključena v vrsto dokumentov, ki so zgodovinskega pomena. Ti dokumenti so predvsem beograjska deklaracija vlade FLRJ in ZSSR z dne 2. junija 1955, deklaracija o stikih med KPI in KPSZ, poročilo o stikih med KPI in ZKJ iz oktobra letošnjega leta, deklaracije sovjetske vlade o stikih med Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi deželami z dne 30. oktobra letošnjega leta, poročilo vlade LR Kitajske z dne 1. novembra letošnjega leta o deklaraciji ZSSR in sovjetsko-poljsko poročilo z dne 18. novembra letošnjega leta.

Mi delamo in se borimo z občutkom, da živimo v obdobju, ki zahteva od delavskega gibanja in njegovih partij veliko odgovornosti. Hkrati pa se zavedamo dejstva, kako so narasle sile socializma. Nagli razvoj proizvodnih sil, gospodarski razvoj, ki vodi k čedalje večji gospodarski enotnosti sveta, podružbljenje proizvodnih sredstev v raznih deželah v različnih oblikah, razvoj kolonialnega vprašanja in vprašanja razvoja nerazvitih dežel, naraščanje vpliva delavskega razreda itd., vse to utira pota socializmu. Zato zdaj sil socializma nikakor ne moremo izenačevati samo s silami dežel, v katerih je delavski razred prevzel oblast. Sile socializma se na vsem svetu prebujajo in prihajajo do veljave v raznih oblikah in bilo bi zelo škodljivo za delavsko gibanje, če teh sil ne bi videli in če bi jih podcenjevali.

Prav pa nimajo tudi tisti, ki povzemajo iz nedavnih dogodkov na Madžarskem samo pesimistične sklepe za razvoj socializma. Ti dogodki lahko samo razočarajo ljudi, ki mislijo, da pojde razvoj socializma ter odstranjevanje negativnih pojavov in ostankov minulosti v mednarodnem delavskem gibanju zlahka, brez ovir in trenj. Dogodki na Madžarskem pomenijo po našem mnenju tudi udarec za socializem. Toda ti dogodki bodo hkrati zdržali sile in dali pobudo za ureditev važnih vprašanj v delavskem gibanju, ki so ovirala njegov razvoj in ki so privedla do tako žalostnih dogodkov.

Za krepitev delavskega gibanja v Italiji

Razvoj in zmaga socializma sta odvisna zdaj od vrste činiteljev. Ni dvoma, da je tempo tega razvoja v veliki meri odvisen od nas samih, od vseh zavestnih sil delavskega gibanja.

Ko se enkrat pozdravljamo vaš kongres, se mi zdi potrebno, da pred vami, dragi tovariši, izjavim, da mi, jugoslovanski komunisti, z velikimi simpatijami spremljamo napore KPI in njenega vodstva, da bi v svojem delu dosegla nove uspehe. Trdno smo prepričani, da bo tudi ta kongres pripomogel k nadaljnji krepitvi italijanskega delavskega gibanja in vseh demokratičnih sil dežele, kar je tudi v korist narodov Jugoslavije ter vseh dežel in gibanj, ki se zavzemajo za mir in napredek na svetu.

Govor Petra Stambolića, ki so ga poslušali z veliko pozornostjo,

Dogodki na Madžarskem so v tem oziru važen nauk. Prejšnji voditelji Partije delovnih ljudi Madžarske so frazirali o zvestobi proletarskemu internacionalizmu, niso pa upoštevali specifičnih, konkretnih problemov in nalog madžarskega delavskega gibanja. To je prizadejalo ogromno škodo razvoju socializma na Madžarskem, prav tako pa tudi proletarskemu internacionalizmu. Na drugi strani vidimo, kako so s pravilno politiko političnega in državnega vodstva uredili tako važna vprašanja socializma na Poljskem, s tem pa tudi okrepili sile socializma nasploh.

In kadar se posamezni predstavniki ZKJ kritično dotaknejo posameznih pojavov v sodobnem delavskem gibanju, ne store tega zaradi pomanjkanja čuta za mednarodno solidarnost niti zato, da bi imeli nekakšno slepilo za vsiljevanje jugoslovanskih izkušenj v izgradnji socializma drugim, marveč delajo to zaradi velike zaskrbljenosti, da se ne bi ponovile hude napake, ki so privedle leta 1948 do znanih resolucij Informbiroja glede Jugoslavije in do popolne osamitve KPJ od ostalih komunističnih partij. Predstavniki ZKJ delajo to zaradi zaskrbljenosti, da se ne bi ponovile napake, ki so privedle do nedavnih dogodkov na Madžarskem. Jugoslavija, njeno delavsko gibanje, njena ZK nimajo pri tem nobenih sebičnih računov, kajti takšne napake so v škodo vsemu delavskemu gibanju, koristim socialističnega razvoja v celoti, torej tudi Jugoslaviji.

so pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem.

Po govoru so Petru Stamboliću izročili darilo delegati federacije Videm-Gorica pod vodstvom člana CK, znanega partizanskega komandanta Lizzera, ki je bil v Jugoslaviji v sestavu delegacije KPI.

Na kongresu so davi nadaljevali razpravo, ki so jo bili prekinili po pozdravu delegata ZKJ. Popoldne so delale komisije, ki sestavljajo program partije. Potem bo kongres izglasoval program, razprava o Togliattijevem referatu pa se bo nadaljevala jutri dopoldne.

Madžarski bojkot Generalne skupščine OZN

zaradi »žalitev madžarske vlade in vmešavanja v madžarske notranje zadeve«

New York, 11. dec. (Reuter). Madžarska delegacija v OZN je danes zapustila sejo Generalne skupščine »iz protesta zaradi nenehnega vmešavanja v madžarske notranje zadeve«. Z Imrom Horvathom na čelu je zapustila dvorano takoj, ko se je začela seja, na kateri so nadaljevali razpravo o Madžarski. Pred odhodom je Imre Horvath sporočil, da delegacija ne more več sodelovati v debati »zaradi spletk in žalitev madžarske vlade«. Pripomnil je, da so »ameriški delegat in nekateri drugi pod ameriškim vplivom podali izjave in predlagali resolucije, ki pomenijo vmešavanje v notranje zadeve Madžar-

ške». Rekel je, da so madžarsko vlado in njeno delegacijo v OZN žalili na način, ki ni združljiv s suverenostjo Madžarske in madžarskim narodnim ponosom.

Zato madžarska delegacija ne bo sodelovala na tem zasedanju Generalne skupščine, »dokler razprave o madžarskem vprašanju ne bodo tekly v duhu ustanovne listine OZN«.

Po odhodu s seje je vodja madžarske delegacije izjavil novinarjem, da se namerava jutri vrniti v Budimpešto. Pripomnil je, da se bo pred odhodom sestel še z generalnim sekretarjem OZN Hammarskjöldom.

EVROPSKA UNIJA stalno odlaga

pereča mednarodna vprašanja in tudi svoje lastne notranje načrte

Pariz, 11. dec. (AFP). Ob zaključku zasedanja Sveta zahodnoevropske unije je bilo v Parizu objavljeno uradno poročilo, ki pravi med drugim, da so na zasedanju nadaljevali obravnavanje določenih obrambnih vprašanj. Zahodne Evrope in proučili vprašanja, na katera zadevajo zdaj zahodne dežele posebno spricho položaja v vzhodni Evropi. Svet je prav tako proučil različne predloge, ki se nanašajo na nadaljnji razvoj Zahodnoevropske unije. Ministri so proučili načela o vojaških učinkovitih in oboroževanju notranjih obrambnih sil in policijskih odredov, katere vzdržujejo te dežele v Evropi. Ministri so podpisali protokol, ki se nanaša na pristop Zvezne republike Nemčije in republike Italije k dvema socialnima konvencijama, kateri so leta 1950 sklenile prejšnje članice bruselskega sporazuma. Ti konvenciji govorita o delavcih na obmejnih področjih. Nazadnje pravi poročilo, da so imenovali Henriques Bexa (Belgija) za novega generalnega sekretarja unije.

Dve osnovni vprašanji, ki sta vzrok trenj — vprašanje anglofrancoskega napada na Egipt ter možnost pospešene oborožitve Nemčije — so odložili z dnevnega reda in ju prepustili Svetu zunanjih zadev.

njih ministrov Atlantske zveze. Poglavitno vprašanje, s katerim so se ukvarjali, sta bila osnutka o Evroatomu in skupnem trgu zahodnoevropskih dežel. Uresničevanje teh osnutkov so se lotile samo dežele Skupnosti za premog in jeklo, vtem ko je imela Velika Britanija tudi tokrat velike pridržke. Zato tudi zdaj niso ničesar dokončnega sklenili. Spauku so naročili, naj pripravi besedilni pogodb, ki naj bi jo podpisali že v začetku prihodnjega leta.

Ustanovili pa so komisijo za revizijo sedanjih osnutkov, ki naj bi upoštevala tudi britanske pripombe. Zatrjujejo, da bi lahko ustvarili »skupni trg« — tudi če bi bil sporazum celo čimprej podpisan — šele v 12 do 15 letih. V tem obdobju bi članice samostojno odpravljale sedanje carinske in tarifne ovire in vsklajevale gospodarsko politiko.

Dolgo so razpravljali tudi o Martinovem predlogu glede razširitve pristojnosti Evropske skupščine, v katero naj bi voljice posameznih članic v prihodnje neposredno volili svoje predstavnike. Francoski predstavniki pa so opozorili na to, da ima samo v Franciji KP okrog pet milijonov volivcev in bi lahko tak volilni sistem »prejudiciral sestavo bodoče evropske skupščine«.

TRIJE RAZLIČNI KONCEPTI v blokovski politiki Atlantske zveze

Kako se bosta Lloyd in Pineau pobotala z Dullesom?

Pariz, 11. dec. (Tanjug). Pod vodstvom italijanskega ministra Enrica Martina se je začelo davi v Parizu jesensko zasedanje Sveta ministrov 15 dežel članic Atlantske zveze. Njegova naloga je tokrat obnoviti zahodno enotnost in določiti smeri skupne politike in strategije zahodnih dežel.

Davi je generalni sekretar Zveze lord Ismay poročal v glavnem o planiranju evropske civilne obrambe v primeru vojne. Svet je odobril poročilo, nato pa je začel takoj na zaprti seji proučevati splošni politični položaj. Glavni vprašanji, o katerih so govorili, sta bila položaj na Madžarskem in »kopičenje orožja in vojaške opreme v Siriji«. O tem je turška delegacija predložila Svetu posebno spomenico.

Na začetku današnje seje so govorili Dulles, Lloyd in Pineau. Prvi je opozoril na »izreden pomen« britanske in francoske privolitve v sklepe OZN. Obtožil je pa madžarsko in sovjetsko vlado, da slabita učinkovitost OZN, ker nočeta sprejeti njenih resolucij in priporočil. Lloyd je govoril o »vrenju v sovjetskem bloku in zlomljenem vplivu SZ na svetu« ter o tem, da »v SZ po Stalinovi smrti ni bilo nikakih sprememb«.

Po Pineauju in Ismayju sta govorila še Pearson in Lange. Prvi se je izrekel za sodelovanje na nevojaskih področjih, drugi pa je bil proti Pineaujevemu

predlogu, da bi razširili Atlantsko zvezo tudi na Afriko. Tako je razprava o glavnih spornih vprašanjih običajala »za kulisa«.

Dva dolgotrajna ločena razgovora, ki ju je imel Dulles z Lloydom in Pineaujem o trenjih med njimi, nista izgladila nesporazumov in ustvarila ugodnejšega vzdušja za konferenco. Ismay je pred začetkom konference izjavil, da je »kriza v odnosih zelo pereča« in da »mora prevladati skrb za splošno varnost, da bi tako ohranili zahodno enotnost«.

Kriza v Atlantski zvezi traja malone že leto dni. Vojaškemu sodelovanju zahodnih dežel pa je bil prizadejan najhujši udarec z enostranskim sklepom britanske in francoske vlade, da bosta napadli Egipt. Ta akcija je popolnoma skilila politične odnose in zaostila medsebojna nasprotja. Ta nasprotja se zrcalijo tudi v današnjem letnem poročilu lorda Ismaya. V njem pa je tudi rečenica, da je tudi sovjetski vojaški blok razmajan spricho notranjih nasprotij in slabosti.

V Atlantski zvezi prevladujejo tri težnje in stvar ministrov bo, da bodo našli možnost, kako vskladiti zahodno politiko. Angleži in Francozi predvsem zagovarjajo svojo agresivno politiko na Bliznjem vzhodu in trdijo, da je do te akcije prišlo spricho sovjetskega vdiranja na Bliznji vzhod in da je razkrila nevarnost, ki v

tej zvezi preti Zahodu. Američani sodojo drugače. Po njih napad na Egipt ni zadržal SZ, da ne bi odločno intervenirala na Madžarskem. Nasprotno, »sueška afeta« je omajala pozicije Zahoda in ga oropala izrednih možnosti, da bi čimbolj popolno izrazil krizo sovjetskega vojaškega bloka.

Skandinavci pa imajo tretjo koncepcijo, po kateri je sovjetski blok »drastično oslavljen«. In prav zato menijo, da je treba posvetiti vsi skrb izboljšanju odnosov med Vzhodom in Zahodom, da bi ohranili mir na svetu.

Dulles se je danes pred sejo sestel s Pearsonom in Spaakom, ki ju omenjajo kot morebitna naslednika lorda Ismaya, le z znatno širšimi pooblastili.

Kar zadeva Bliznji vzhod, pa zatrjujejo nekateri opazovalci po sinočnih sestankih med Dullesom, Lloydom in Pineaujem, da so vendarle dosegli vsaj »načelno soglasje, da je treba nujno obnoviti plovbo po Sueškem prekopu«. Dulles pa je zavrnil anglofrancosko zahtevo, da je treba vprašanje ponovne plovbe povezati hkrati z ureditvijo splošnega vprašanja bodoče uprave Sueškega prekopa.

Za nocoj je napovedan nov sestanek med Dullesom in Lloydom, na katerem bosta podrobneje govorila o položaju na Bliznjem vzhodu in o težavah Velike Britanije, v katerih se je znašla spricho sueške krize.

Temeljna načela nove solidarnosti

Načelo popolne prostovoljnosti in enakopravnosti v medsebojnih stikih, načelo medsebojne konstruktivne kritike, izmenjava medsebojnih izkušenj in izmenjava mnenj o spornih vprašanjih, javnost medsebojnih stikov pred delavskim gibanjem, vse to je dobilo zelo velik pomen med delavskimi partijami. Razlike v glediščih o posameznih vprašanjih boja za socializem ne smejo biti ne ovira za tovariško sodelovanje

ne element šibkosti sil socializma. Iz takšnih stikov rasto tudi nove specifične oblike zdravega in plodnega sodelovanja ter socialistične solidarnosti.

Skoz to prizmo gledamo mi, jugoslovanski komunisti, tudi na vprašanje proletarskega internacionalizma: ne skoz spreminjanje teze vsebinsko bogatega pojma v frazo, marveč skoz napore partij, ki se bore za socializem, ki iščejo v svojih razmerah najboljša pota

Nov sedež varnostnih sil OZN

General Burns se bo s štabom preselil v El Balah

Kairo, 11. dec. (Reuter). Nocoj so v Kairu sporočili, da bo novi sedež štaba oboroženih sil OZN v El Balahu, bivšem britanskem vojaškem taborišču severno od Ismailije. Do preselitve štaba varnostnih sil OZN iz Kaira v El Balah je prišlo zato, ker menijo, da je ta kraj prikladnejši za nadziranje akcij sil OZN. General Burns bo z osebnim štabom

krenil iz Kaira jutri zjutraj. Nocoj je bilo tudi sporočeno, da je zdaj v Port Saidu 1429 pripadnikov varnostnih sil OZN. Egipčanske enote so pri El Kantari zgradile čez Sueski prekop začasni most, katerega so se prve poslužile egipčanske tehnične enote, ki bodo na izpraznjenem delu Sinajskega polotoka obnovile od izraelskih čel uničene komunikacije.

IZRAELCI ZA NEPOSREDNA MIROVNA POGAJANJA

Washington, 11. dec. (Reuter). Izraelska zunanja ministrica Golda Mayer je izjavila, da bi Združeni narodi s pozivom Izraelu in njegovim sosedom za neposredna mirovna pogajanja največ prispevali k zboljšanju odnosov na Bliznjem vzhodu. Zahtevala pa je zagotovila za svobodno plovbo po Sueškem prekopu za vse dežele.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 12. decembra

Precej oblačno in zamagleno. Temperature ponoči med -3 in 0, v Primorju 4 stopinje C., čez dan do 6, v Primorju 9 stopinj C.

Snežne razmere: Ribniška koča 40 cm, sreč, Moziška koča 40 cm, Logarska dolina 8 cm, Koroška 120 cm, Celjska koča 2 cm, Komna 40 cm, Vršič 43 cm, Crni vrh - Jesenice 23 cm, arenj, žičnica uporabna, Tamar 45 cm, sreč, Pokljuka 40 cm, Dom Planica 30 cm.

S SEJE ODBORA ZA GOSPODARSTVO ZBORA PROIZVAJALCEV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Obravnavanje izpolnitve plana za leto 1956

Odbor bo na svojih sejah razpravljal o glavnih postavkah družbenega plana za prihodnje leto

Beograd, 11. dec. (Tanjug). Danes dopoldne je bila prva izmed več sej odbora za gospodarstvo Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine, na katerih bodo obravnavali glavne postavke družbenega plana za prihodnje leto. Člani odbora so podrobno razpravljali o vprašanjih, ki jih je načel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović v svojem ekspezuju v Skupščini 26. novembra, kakor tudi o vprašanjih, ki so jih ob tej priložnosti sprožili ljudski poslanci, ko so govorili v razpravi. Razen predstavnikov Zveznega izvršnega sveta se bodo vseh sed udeleževali tudi predstavniki nekaterih gospodarskih zbornic.

Po predlogu predsednika odbora D. Stamenkovića je začel odbor za gospodarstvo najprej obravnavati izpolnitve plana za leto 1956, kakor tudi nekatera vprašanja v tej zvezi, da bi lažje prešli na razpravo o vprašanjih, ki bodo tudi letošnje prečeta v sprejemanju plana za leto 1957.

Ko je predstavnik Zveznega izvršnega sveta Nikola Čobelić odgovarjal na vprašanja članov odbora o izpolnitvi plana za leto 1956, je poudaril, da je narasla industrijska proizvodnja letos za 10% več, kakor je predvideval družbeni plan za letošnje leto. Kmetijska proizvodnja je zaostala za 12%. Na podlagi tega in na podlagi izpolnitve plana v drugih panogah gospodarstva je predvideno povečanje dohodka za 10%.

Čobelić je potem govoril o izpolnitvi investicij v letošnjem letu in poudaril, da je vsota investicij za približno 20 milijard večja, kakor je bilo predvideno s planom. Razlogi so v tem, da so se sredstva za investicije povečala iz družbenih rezerv, in sicer za kakih 15 milijard. Glavni razlog pa je po Čobelićevem mnenju v tem, da je bila letos bolj intenzivna uporaba amortizacijskih skladov, kakor smo pričakovali, kakor tudi v tem, da je prišlo do bolj intenzivne uporabe in povečanja sredstev v krajevnih skladih. To sta dva glavna čimbenika, ki sta vplivala na povečanje obsega investicij, da so bile večje, kakor je predvideval plan.

V odgovoru na vprašanje o standardu je Čobelić rekel, da je celotna potrošnja prebivalcev letos v primerjavi s potrošnjo, ki jo je predvideval plan, manjša za 4 do 5%, potrošnja na prebivalca pa za 2,5%. To zmanjšanje se nanaša predvsem na vas, ker je imelo kmetijstvo zaradi slabe letine manj dohodkov. Razen tega so narasle davčne dajatve vasi letos za kakih 20 milijard dinarjev. Na podlagi podatkov o kupni moči mesta in o cenah potrošnje lahko ugotovimo, da realne plače niso padle.

Na seji odbora so govorili tudi o letošnjem povečanju zaloga v industriji in trgovini. Predstavnik Zveznega izvršnega sveta je rekel, da znaša vrednost teh zalog kakih 140 milijard, kar približno ustreza oceni v planu za leto 1956. Ko je govoril o razlogih, je opozoril na to, da bi bile zaloge nekoliko manjše, če bi bili spretniše ravnali s krediti, zlasti v proizvodnji opreme, za katero ni bilo moč najti kupca na trgu. Na koncu je Čobelić poudaril, da je sestava zaloga v letošnjem letu po prvi cenitvi takale: 40% se nanaša na osebno potrošnjo, 28% na opremo, 32%

pa na surovine in reprodukcijske potrebščine. Iz letošnjega v prihodnje leto prenesena sredstva oziroma neporabljena sredstva amortizacije znašajo v desetih mesecih letošnjega leta kakih 100 milijard. Lahko pričakujemo, da bo poraba teh sredstev v prihodnjem letu nekoliko večja.

V koprskem okraju bodo slovesno praznovali 15-letnico ustanovitve JLA. V ta namen so ustanovili pri okrajnem odboru SZDL pripravljalni odbor, v katerem so zastopane vse množične in družbene organizacije. Odbor je na svoji prvi seji sklenil, da bodo proslave po vseh večjih središčih okraja, centralna proslava pa bo v Kopru zvečer pred praznikom. Na njej bodo sodelovali člani Svobode, telovadci Partizana, gojenci Glasbene šole ter dijaki gimnazije in učiteljskega.

V prihodnjih dneh bodo na sporedu tudi partizanski marši, obiski staršev in otrok padlih borcev, svečani občni zbori društev rezervnih oficirjev, krasitve grobov in spomenikov padlih borcev, predavanja o vlogi JLA v okviru ljudskih univerz in razna športna tekmovanja. Solska mladina bo tekmovala s spisi o vlogi JLA za mir.

V okviru prireditev so Postojnčani te dni povabili vojaške postojnske garnizije JLA v Postojnsko jamo, kjer so jim priredili koncert pevskega zbora KUD iz Postojne, sodelovala pa je tudi godba JLA iz Postojne.

DIJAKI IN SOLARJI SE BODO SEZNANILI Z ŽIVLJENJEM V VOJAŠNICI

Na proslavo 15. obletnice JLA se v občini Sentvid v Ljubljani živahno pripravljajo, da bi ta praznik naše vojske tim svečanosti in množične proslave. Da bi pripravile potekle skladno in brezhibno, je bila pri občinskem odboru SZDL ustanovljena posebna komisija, v kateri so zastopniki množičnih organizacij in društev ter JLA. Glavna proslava bo v samem Sentvidu, kjer bo v tukajšnji enoti slovesnost s parado, ki ji bodo prisostvovali predstavniki oblasti in političnih ter množičnih organizacij.

Popoldne bo v osnovni šoli proslava 90-letnice šole in ob tej priložnosti bo šola imenovana po narodnem heroju Francetu Rozmanu-Stanetu. V šolski avli bodo odkrili spominsko ploščo. Po vseh šolah bodo pisali naloge in poslali čestitke našim vojakom v

kakor smo računali, ko smo določali temeljne postavke plana za leto 1957.

Poslanci so razpravljali tudi o nekaterih vprašanjih kmetijstva, tako n. pr. o mehanizaciji, organizaciji proizvodnje na kmetijskih posestvih, o nagrajevanju kmetijskih delavcev itd. Podpredsednik Zbora proizvajalcev Vojin Popović je opozoril na neugodnost v zvezi z zalogi in poudaril, da zaloge v strojni industriji naraščajo, vtem ko kmetijstvu primanjkuje mehanizacije. Govoril je tudi o spremembi in instrumentov, ki so negativno vplivali na povečanje proizvodnje na kmetijskih posestvih.

Jutri dopoldne bo odbor nadaljeval delo.

PRIPRAVE NA PROSLAVO 15-LETNICE JLA

Pester spored v koprskem okraju

Egipt. Tovaršiti oficirji bodo imeli ves teden predavanja po šolah in delovnih kolektivih ter po terenu, kjer bodo terenske organizacije SZDL sklicale posebne sestanke. Dijaki in solarji ter delovni kolektivi bodo obiskali vojašnice, vojski pa tovarne, tako da se bodo seznanili eni z življenjem v vojašnici, drugi pa z delom v tovarnah. Pripravljajo tudi posebne filme za otroke in mladino, pionijski pa bodo šli čestitat vojski za praznik. Pri tem delu bodo tudi sodelovali člani Ljudske milice in rezervni oficirji. Da bi tudi zunanja podoba bila dnevu primerna, bodo izlozbe okrašene in prirejene tako, da bo lahko vsak videl delo in življenje v naši JLA.

Kakor ostali se na Jesenicah tudi predvojaški obvezniki pridno pripravljajo na počastitev 15-letnice naše Armade. V dneh pred praznikom Dneva JLA bodo iz-

Poljski ekonomisti v Zagrebu

Člani delegacije partijsko-vladne komisije Poljske za vprašanja gospodarskega upravljanja so si ogledali včeraj tovarni »Rade Končar« in »Nada Dimić«, pri čemer so se razgovarjali z voditelji podjetja. Delegacija je ostala v Zagrebu do petka.

DRUŽBENA PREHRANA V SLOVENIJI

Na primerno prehrano premalo mislimo

V restavracijah in gostiščih je še zmerom slabo urejeno za kalorično dobro in ceneno prehrano — Le redke tovarne dajejo svojim delavcem tople obroke

Urejena prehrana je važna za vsakega človeka, saj so od nje v znatni meri odvisni zdravje, delovna sposobnost in volja do dela. Splošni družbeni in gospodarski razvoj in vedno večje število zaposlenih ljudi narekuje tudi čedalje boljše organizacijo menz in gostišč, ki naj nudijo svojim gostom primerno, pa vendar kolikor mogoče ceneno hrano. Strokovnjaki vedo povedati, da je od dobre prehrane odvisna tudi storilnost dela. Slaba prehrana je nešteto krat vzrok in povod za različne bolezni, za drobne tragedije ljudi. Letno porabimo za zdravljenje želodčnih in drugih bolezni, ki so posledice povezane s prehrano, na stotine dinarjev. Če bi le del teh sredstev porabili za zboljšanje prehrane, bi velik del teh

Če bi hoteli zvedeti, koliko ljudi v Sloveniji se stalno hrani izven svojega doma v splošnih in dijaških menzah ter v gostinjskih podjetjih, ki imajo urejeno prehrano za abonente, bi vam lahko kdo postregel z natančnimi številkami. Po podatkih iz minulih dveh let obiskuje menze in razne obratne kuhinje približno 23.000 oseb, kar je pravzaprav nenavadno malo in skoraj neverjetno, če vemo, da je v Sloveniji zaposlenih skoraj 350.000 ljudi. Nekako najboljše osvetlujejo to stran družbene prehrane tisti delavci in uslužbenci, ki se na svoja delovna mesta vozijo. Ti »vozači, ki jih je v Sloveniji več kot 75.000 in ki bi se gotovo radi okoriščali z ugodnostmi družbene prehrane, so v resnici abonirani v prav neznanem številu. Mnogi med njimi si nosijo na delo hrano od doma in jo potem opoldne užijejo navadno kar hladno. Topel obrok si privoščijo čisto le enkrat dnevno, navadno zvečer, ko si doma sami pripravijo večerjo in kosilo hkrati. Takšno navado imajo predvsem delavke in delavci z nizkimi plačili. Da bi se, zlasti mlajši, lahko lepo oblikovali, se hoče nočes odpovedati potrebni dnevni količini hrane, čeprav jim je to prej škoda kakor v korist.

CENE IN KALORIJE

Cene v splošnih menzah se gibljejo nekako od 60 din na vzgor (kosilo) in jih trenutno sedva ni moč kdo ve kako spreminjati. Poslujejo pač na osnovi stroge kalkulacije, kar pomeni, da uporabijo morebitni presežek za zboljšanje prehrane, posled-

Madžarski begunci bodo odšli v druge dežele

Jugopres poroča, da so ali še bodo v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve izročili predstavnikom posameznih dežel seznane tistih madžarskih begunccev, ki so izrazili željo, da bi odšli v te dežele. Te so: ZDA, Avstralija, Kanada, Avstrija, Francija, Zahodna Nemčija, Švedska, Italija, Velika Britanija, Argentina, Svica, Brazilija, Čile in Urugvaj. Predstavnikom teh dežel so v ponedeljek in torek po večini že izročili ustrezne sezname madžarskih begunccev. Kot je objavljeno v sporočilu Zveznega državnega sekretariata za notranje zadeve z dne 7. decembra, jih je skupaj 302.

Zdaj pričakujejo odgovore posameznih vlad, ali bodo sprejele te ljudi, nakar se bodo dogovorili o vseh podrobnostih v zvezi z njihovim odhodom. Predstavnikom zainteresiranih dežel bodo omogočili stike z ljudmi, ki so se izrekli za odhod v njihove dežele.

Največ sredstev so določili za skupino gradiva, elementov in konstrukcij. Tu je predvideno pospeševanje proizvodnje in uporaba klasičnega gradbenega gradiva, elementov in konstrukcij, proučevanja in poskusna proizvodnja novega gradiva, predelanih elementov, montažnih konstrukcij in podobno. Znatne vsote se predvidevajo tudi za mehanizacijo gradbišč. Veliko pozornost so posvetili nadaljnjemu razvoju znanstvenih raziskovalnih organizacij za proučevanje gra-

IZJAVA PROF. BOŽIDARJA DJORDJEVIĆA

ob desetletnici Zveze zdravniških društev

Zveza zdravniških društev Jugoslavije bo praznovala čez nekaj dni desetletnico svoje ustanovitve. Na plenarni seji, ki bo 14. in 15. decembra, bodo govorili o desetletnem delu zdravniških društev in o njihovem prispevku k razvoju naše zdravstvene službe. Obravnavali bodo tudi delo naše zdravstvene službe v zvezi s preventivnimi nalogami ter odnose med to službo in socialnim zavarovanjem.

»Zvezo zdravniških društev, kakor tudi republiška društva, čaka več zelo važnih nalog,« poudarja glavni tajnik Zveze prof. Božidar Djordjević. »Specialistična zdravniška društva so pre-

vzela glavno breme strokovnega dela, tako da so Zveza in republiška društva dolžna samo pomagati društvenim organom, ki vodijo zdravstvene ustanove in zdravstveno službo, delati za zboljšanje organizacije zdravstvene službe, za zdravstveno zakonodajo in za uveljavljanje kodeksa etike zdravnikov.

Zlasti je treba poudariti, da bo morala Zveza v prihodnje bolj skrbeti za etični in moralni lik zdravnikov. To poudarjamo zlasti zato, ker so zdravniške družbene organizacije zadnja leta precej ubirale pot strokovne dejavnosti, pri tem pa nekoliko zanemarjale svojo družbeno vlogo.

nani po tablicah, v katerih je upoštevana le najbolje kuhana in pripravljena hrana. To pa v naših menzah ni vedno tako, kakor bi moralo biti...

POMANJKLJIVOSTI MENZ IN BOLENIJA

Higiena v večini menz še močno šepa. Le v redkih menzah prostori popolnoma ustrezajo zahtevam sodobnega poslovanja. Pomožni prostori so zasilni, primanjkuje garderob za uslužbence, ločeni pripravljalnici hrane in pomivalnice. Približno 60 menz v Sloveniji nima potrebne opreme in tehničnih naprav, kot so hladilniki, ventilatorji, stroji za lupljenje krompirja in podobno.

V zvezi s splošno prehrano je bilo predlaskim v Sloveniji 81.000 akutnih obolenj prebavnih organov, lani blizu 80.000, letos pa kaže, da jih tudi ne bo mnogo manj. Letos je bilo med drugim prijavljenih tudi 344 zastrupitev z živili, vendar ta številka ni popolnoma točna, ker zdravniški prijavljanja zastrupitev z živili ne jemljejo dovolj resno. Bolezni v zvezi s prehrano so zavzele v zadnjem času tolikšen obseg, da bo potrebno o njih resneje razmišljati. Ne smemo dopustiti, da bi zaradi slabe prehrane bilo ogroženo zdravje naših ljudi, prav tako pa moramo preprečiti z boljšo prehrano tudi pogoste bolezenske izostanke.

Danes razprava proti Milovanu Djilasu

Beograd, 11. dec. (Tanjug). — V Beogradu se bo na Okrožnem sodišču jutri ob 8. uri začela razprava proti Milovanu Djilasu, ki je obtožen za kaznivá dejanja po čl. 118, točka 1. kazenskega zakonika. V svojih izjavah, ki so bile objavljene v tujem tisku, je pačil splošno znana dejstva, netočno obveščal svetovno javnost o zunanji politiki in notranjem razvoju Jugoslavije ter s tem podpiral klevetniško gonjo proti naši državi. K razpravi bodo pripuščeni domači in tuji novinarji ter druge zainteresirane osebe.

Udeleženci seminarja za višje podilne uslužbence, ki je bil te dni na Polzevem, so kot bistvene naloge za boljšo organizacijo dela in doig storilnosti omenjali med drugim sistematični popis in oceno delovnih mest. Prav tako nujno pa je treba vzbuditi večje zanimanje organov delavskega upravljanja za podjetje, ki ga bodo bolje poznali.

Napori za boljšo organizacijo dela in doig storilnosti, napori za nekakšno modernizacijo proizvodnje in razmer v naših podjetjih so torej nujno povezani tudi s poglobljanjem socialističnih odnosov. Zapisali smo: s poglobljanjem. Kajti tu ni kaj dodajati. Socialističnim odnosom je namreč utrla pot. Treba jih je le uveljavljati in poglobljati in njimi doseči tisto zadovoljstvo med ljudmi, ki ga ne bi nudila le boljša stimulacija za opravilo, no delo. Čeprav se namreč nisi zavedamo, kolikšnega pomena bo zagotovilo za doig storilnosti — sprememba nagrajevanja pač še ne more odločilno vplivati na organizacijo dela in na doig proizvodnje. Vprašanje je bolj zapleteno. Vsekakor pa drži, da bodo globlji odnosi, ki so v maršičem pogojeni o boljšem vodenju podjetja, najodločilnejši prispevek v naših naporih za boljšo organizacijo dela in doig storilnosti.

diva in konstrukcij v gradbeništvu.

V popoldanskem delu se je upravni odbor obravnaval analizo gradbene proizvodnje in gospodarske pogoje poslovanja podjetij. O tem so dobili člani ustrezno gradivo že pred sejo. Analiza ugotavlja, da padajo pri nas odstotki kvalificirane delovne sile in da je število učencev v gospodarstvu in gradbeništvu neznatno. Lani smo imeli skoro dvainpolkrat več učencev srednjetehtničnih šol gradbene stroke, kakor učencev v gospodarstvu. Na seji so navajali tudi številne podatke o vzrokih bolj rentabilne uporabe človeške delovne sile glede na mehanizacijo.

Na koncu analize so sprožili več konkretnih predlogov, da bi se to stanje zboljšalo, in ugotovili instrumente, ki bi vplivali na povečanje delovne storilnosti v gradbeništvu. V instrumentih je predvideno, da bi imela gradbeniška podjetja potem, ko izločijo vsote materialnih stroškov in obveznega dela dohodka za razširjeno reprodukcijo, več možnosti za bolj samostojno razpolaganje z ostalim delom dohodka.

Kampanja

brez »kampanjščine«

V zadnjem času skoraj ni seje delavskega sveta, sindikalne organizacije in osnovne organizacije Zveze komunistov, kjer ne bi bila opisana v dnevni red razprava o organizaciji dela in doigu storilnosti v podjetju. Take razprave so prinesle že prenekateri izboljšanja.

Opaziti pa je še nekaj: obeh problemov, se so marsikdo lotili kampanjsko, jima »posvetili vse sile, govorili o njiju na dolgo in široko in ugotavljali, kako je nujno izboljšati prvo in drugo, ker to zahtevajo zlasti naši napori za zboljšanje življenjske ravni. Vendar delj kot do tega, žal, ponekod ni prišlo. Kakor je bilo namreč nazlože določenim ozrelim, ki jih puščajo v gospodarstvu kampanje, marsikdaj moč s takimi prijemi doseči nujno potrebne delovne zmage, s »kampanjščino« ni moč o ničemer prispesati k boljši organizaciji dela in doigu storilnosti. Udarniško delo in osredotočenost ose proizvodnje v določeni smeri pač ne moreta izboljšati sedanje organizacije dela in povečati delovne storilnosti.

Obeh velikih problemov, ki pred njima stojimo zaradi zastarelih tradicij o proizvodnji, pol-industrijskih ali celo obrtniških metod dela, se ni moč lotiti drugače kot organizirano in sistematično. Pri tem delu ni ničesar moč urediti čez noč ali od danes do jutri. Vse organizacijske prijeme je treba pripraviti za daljši rok in jih dosledno izvajati od ideje, ki jo porodi tehtna analiza razmer o podjetju, do uresničitve zamisli. Skratka, če bi že imeli naša prizadevanja, kako izboljšati organizacijo dela in doig storilnost, za »kampanjo«, potem bi to morala biti trajna kampanja, nenehna skrb in vztrajno delo.

Nič čudnega ni, če zato mnogokrat ostane nazlože mnogemu govorjenju ob teh problemih le pri besedah. Pred organi upravljanja in vodilnimi uslužbenci zraste iznenada kopica nalog, ki jih neredko zmede, ker se jih ne lotijo sistematično in organizirano.

Udeleženci seminarja za višje podilne uslužbence, ki je bil te dni na Polzevem, so kot bistvene naloge za boljšo organizacijo dela in doig storilnosti omenjali med drugim sistematični popis in oceno delovnih mest. Prav tako nujno pa je treba vzbuditi večje zanimanje organov delavskega upravljanja za podjetje, ki ga bodo bolje poznali.

Napori za boljšo organizacijo dela in doig storilnosti, napori za nekakšno modernizacijo proizvodnje in razmer v naših podjetjih so torej nujno povezani tudi s poglobljanjem socialističnih odnosov. Zapisali smo: s poglobljanjem. Kajti tu ni kaj dodajati. Socialističnim odnosom je namreč utrla pot. Treba jih je le uveljavljati in poglobljati in njimi doseči tisto zadovoljstvo med ljudmi, ki ga ne bi nudila le boljša stimulacija za opravilo, no delo. Čeprav se namreč nisi zavedamo, kolikšnega pomena bo zagotovilo za doig storilnosti — sprememba nagrajevanja pač še ne more odločilno vplivati na organizacijo dela in na doig proizvodnje. Vprašanje je bolj zapleteno. Vsekakor pa drži, da bodo globlji odnosi, ki so v maršičem pogojeni o boljšem vodenju podjetja, najodločilnejši prispevek v naših naporih za boljšo organizacijo dela in doig storilnosti.

DNEVNA KRONIKA

Počastitev Linhartovega spomina na Navju

Včeraj ob pol petih popoldne je bila na ljubljanskem Navju ob lepi udeležbi spominska svečanost v počastitev 200-letnice rojstva slovenskega dramatika, zgodovinarja in prosvetitelja Antona Tomaža Linhart. Svečanosti so se udeležili predstavniki Društva slovenskih književnikov, gledališča, igralske akademije, številni kulturni delavci in celotno dijaštvo bežigradske gimnazije. Ob Linhartovem grobu je pisatelj dr. Bratko Kreft po uvodni žalni fanfari spregovoril o Linhartu kot najnaprednejšem slovenskem duhu svoje dobe. Po zaključku žalnih fanfar so položili vence prof. Zvone Miklavč v imenu Sveta za kulturo Okrajnega LO Ljubljana, Ivan Potrč, predsednik Društva slovenskih književnikov, in predsednik Zdrženja dramskih umetnikov Lojze Drenovec.

Perspektivni razvoj naše industrije obutve

Predstavniki jugoslovanskih tovarn obutve sodijo, da bo 30 domačih tovarn po končani rekonstrukciji do leta 1960 izdelalo letno 15.177.000 parov čevljev, medtem ko je znašala dosedanja proizvodnja povprečno 8 milijonov parov. Do konca tega leta bodo izdelale naše tovarne obutve 7.600.000 parov čevljev, od teh pa bodo izvozili okrog 600.000 parov.

Kar zadeva izvoz v prihodnjih letih, so predstavniki tovarn obutve izjavili, da bo izvoz leta 1960 v primerjavi s sedanjim izvozom trikrat večji. V prihodnjem letu bodo izvozile te tovarne predvidoma najmanj 800.000 parov čevljev. Strojni park v industriji obutve je zastareel in znaša njegova fizična zmogljivost povprečno 30%, tako da izdela en delavec 3,07 parov čevljev. S tem, da se bo fizična zmogljivost proizvodnje leta 1960 povečala za okrog 90%, medtem ko se bo povečala delovna sila samo za okoli 20%, ker bodo uveljavili tudi specializacijo in kooperacijo, se bo zvišala produktivnost na 5,38 parov čevljev na enega delavca.

Uvožene traktorje izkoriščamo samo 50%, ker so brez priključkov

V Mariboru je bilo te dni zasедanje Združenja proizvajalcev kmetijskih strojev in orodja Jugoslavije. Milan Cvjetičanin je podal poročilo o delu Združenja, Milan Vuča pa o sodelovanju industrijskih podjetij z inštituti. Na posvetovanju so obravnavali možnosti za proizvodnjo strojev doma, za njihovo uveljavljanje, licence in regrese. Vsi govorniki so se strinjali s tem, da se je treba bolj truditi za red in sistem v uvozu mehanizacije, ker uvažajo traktorje brez priključkov, zaradi česar jih je moč izkoristiti le 40 do 50%. Na zasédanju so tudi kritizirali uredbo o regresu.

Po resoluciji CK KPČS

Morda se nikoli ni bilo večje potrebe kakor zdaj, da napravijo socialistične sile temeljito marksistično analizo etape v razvoju, ki jo preživljamo. Vemo, da se je Poljski šele ko je premagala mnogo odporov in velikih težav, posredila, da si je utrla pot k socializmi. Naša država, Madžarska, tragično je doživel, da nadojdi, njeni odmevi se zmerom rezko zvane in pretresajo vest slehernega socializma. Bolj kakor kdajkoli je osvetlila korenine krize, ki jo preživlja mednarodni socializem ter poglobila sredstva in pota, da jo prebrodimo. Pozitivna izpolnitev te naloge zahteva odkritosrčne napore socialistične, marksistične misli in lojalno, odkrito razpravo, h kateri bi prispevale vse socialistične sile svoj konstruktivni delež.

Cepprav smo pod pritiskom odprti problemov, ki se zbirajo malo konstruktivnih prispevkov k načelni razpravi, vtem ko je na drugi strani čedalje več poskusov, da bi mnoge bralce resnice prikrihali, da bi probleme zamolčali in sleherni načelni razpravo zamenjali z metodo obkroževanja.

Eden izmed izrazov slednjega pomena je resolucija, ki jo je po dva dni trajajočem tajnem zasedanju sprejel CK KPČS in katere četrti točka je posvečena govoru tovariša Tita v Pušju. V dobrih 300 besedah tega dela resolucije so navedene obdolžitve, ki smo jih zadnje dni že slišali na drugih mestih in o katerih smo že povedali svoje mnenje. Cepprav te obdolžitve niso originalne, je vendar treba iz več razlogov spregovoriti o resoluciji CK KPČS.

Kakor že prej v češkoslovaškem tisku, tako tudi zdaj v resoluciji CK KPČS češkoslovaške teze Titovega govora sploh niso navedene in tudi z argumenti jih ne podpirajo. Po preizkušeni metodi tovarišu Titu kratkoma pripisujejo razne »nepravilne formulacije«, potem pa na podlagi paterne smisla vsega njegovega govora sključujejo sklepe, ki so v popolnem skladu s takšno metodo razprave.

Sodeč po resoluciji CK KPČS deluje Jugoslavija proti koristim mednarodnega delavskega gibanja, kajti, tako je rečeno v resoluciji, Titov govor vsebuje tudi vrsto trditve, ki po enotnem mnenju CK KPČS niso pravilne in ki ne koristijo mednarodnemu delavskemu gibanju. Se več, Jugoslavija je jasnim namigavanjem prikazujejo kot razbitalno sodelovanje in enotnosti mednarodnega delavskega gibanja. Sodeč po resoluciji CK KPČS deli Tito posamezne komunistične partije in njihova vodstva na »nekatere smeri«, a »stakna delitev se neopredeljeno nanasa tudi na mednarodno enotnost komunističnega gibanja, ki je osnovni vir naše moči in uspehov v boju proti napadom imperializma...«

V govoru tovariša Tita, je rečeno nadalje v resoluciji, »so tudi nepravilno formulirane vprašanja kulta osebnosti, podobne argumente uporablja sovražna propaganda...«

Kakor vidimo iz teh citatov, so sli v resoluciji CK KPČS v breznačelnih napadih na Jugoslavijo precej daleč.

Ta resolucija pravzaprav ni osamljen pogaj, marveč največji člen v veri, ki jo kujejo že več mesecev.

Kakor vedno, so začeli najprej razpošiljati tajna pisma, v katerih so izraženi dvomi o Zvezi komunistov Jugoslavije, v katerih jo dolže socialdemokratskih težej in trdijo, da ni povsem marksistično-leninistična organizacija. Cepprav je šlo za jugoslovijo, Zvezi komunistov Jugoslavije pisem niso poslali. Potem so se pojavili članki v časnikih. Potlej je prišlo do tolmačenja znanega puljskega govora tovariša Tita, sionetege na falsifikatih. Najnovejša poteza pa je uradna resolucija CK komunistične partije ene izmed vzhodnoevropskih dežel. S tem so napadi na našo državo prešli meje časopisne faze sumničenja in vstopili v fazo doslovnih napadov, ki so bili obliko uradnega dokumenta komunistične partije.

Spriču vseh teh momentov in pačenja govora tovariša Tita ter smisla izrečenih obdolžitve in uradne oblike, ki so jo dobile, seveda moremo znebiti vtisa, da gre v tem primeru za značilno obnovo metod iz dobe Informbiroja. In po vsem tem CK KPČS v svoji resoluciji trdi, da si prizadeva, da bi »utrdil prijateljske in tovariške zvezi...«

Kako pa si CK KPČS zamišlja to sodelovanje? Mar res misli, da se metode obkroževanja ali one dežele in njenega reda združujejo s »prijateljskimi in tovariškimi stiki«?

VPRAŠANJE SUEŠKEGA PREKOPA SPET PERECE

Slej ko prej za pogajanja o plovbi po prekopu, toda v okviru OZN

Kairo, 11. dec. (Tanjug). Pričakujejo, da bodo postala pogajanja o Sueškem prekopu že v kratkem spet pereča. Izjavljeno, da agresija je namreč pokazala, da tega vprašanja ni moč urediti drugače kakor s pogajanjem med Egiptom in zainteresiranimi deželami, a ne le z nekaterimi koristniki Sueškega prekopa.

Naser je pred dnevi potrdil, da bi se bila morala pogajanja o sueškem vprašanju med Egiptom, Francijo in Veliko Britanijo začeti 29. oktobra v Ženevi, ravno ko se je začela anglo-francoska agresija. Po sprejemu šestih načel v Varnostnem svetu OZN so se prizadele tri dežele s posredovanjem Daga Hamarskjöld, da dogovorijo, da se bodo brž ko mogoče nadalje pogajale o uveljavljanju teh načel. Hamarskjöld naj bi določil dan in kraj sestanka.

Generalni tajnik OZN je predlagal egiptski vladi, naj bi se pogajanja nadaljevala 29. oktobra v Ženevi, v kar je egiptska vlada takoj privolila. Izostal pa je odgovor vlad Velike Britanije in Francije in na dan, ki je bil predlagan za nadaljnja pogajanja, se je začel napad na Egipt.

Iz pisanja egiptskega tiska in izjav egiptskih funkcionarjev pa je moč povzeti, da egiptska vlada smatra, da ostane šest načel, ki jih je Varnostni svet OZN sprejel za ureditev sueškega vprašanja, še nadalje podlaga za nadaljnja pogajanja. Egiptska vlada sodi, da je treba mednarodni sporazum o prosti plovbi ob popolnem spoštovanju egiptovske suverenosti doseči s pogajanjem vseh koristnikov prekopa, toda v okviru OZN. Egipt pa bržčas ne bo privolil v nobeno razpravo o resolucijah osemnajstih dežel in o Dulesovem načrtu, ki terja internacionalizacijo Sueškega prekopa. V Kairu poudarjajo, da je njih stališče docela v skladu s šestimi načeli, ki natančno opredeljujejo, da je sleherni sporazum o omenjenem problemu moč doseči samo na podlagi popolnega priznavanja in spoštovanja suverenih pravic Egipta.

Egipt bo bržčas zahteval, naj v okviru OZN poskrbe, da bi se pogajanja o Sueškem prekopu začela in da bi bila sklenjena nova konvencija o prosti plovbi za vse koristnike prekopa. Egipt je zdaj ponovno predlagal, naj v okviru OZN skličejo konferenco koristnikov prekopa. Da bi bilo njeno delo olajšano, bi se medtem pogajal ožji krog deset glavnih koristnikov, ki bi pripravili sporazum in zadevna besedila.

Opazovalci v Kairu pa opozarjajo, da bo Egipt vztrajal pri svojih predlogih o pogajanjih vseh udeležencev v okviru OZN. Te predloge je pred napadom na Kairo, 11. dec. (Tanjug). Poveljnik sil OZN general Burns se je danes dopoldne sestel s polkovnikom Radomircom Vojvodičem. Sestanku prispevajo poseben pomen glede na to, ker je bil po obiskih generala Burns na jugoslovanskih položajih na Sinaju in ker sta na njem govorila, kaj bi bilo treba ukreniti za nadaljnje napredovanje sil OZN zlasti spriču porušeni prometnih zvez. Tretja jugoslovanska kolona, ki šteje okrog 30 ljudi, je prodrla do prelaza 40 km vzhodno od Sueza. Egiptski listi poročajo tudi o hitrem napredovanju druge jugoslovanske kolone, ki je kre-

Splošna stavka na Madžarskem

Njeni razlogi in obseg — Strelji na Czepelu — Položaj na deželi še resnejši kakor v Budimpešti

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Budimpešta, 11. dec. V Budimpešti in po deželi je danes izbruhnila delavska stavka v zelo velikem obsegu. V zgodnjih dopoldanskih urah v veliki večini budimpeštanskih podjetij ni bilo nikogar več. Ponekod so odšli domov tudi člani delavskih svetov. Stroji v tovarnah so stali. Prometa v mestu ni bilo. Prodajalne so ostale zaprte, tudi prodajalne živil. Odprte so bile samo nekatere kavarnar in kinematografi. Na ulicah pa je bilo polno ljudi. Okrog polnočnega je bilo slišati iz raznih krajev Budimpešte streljanje, rafaie iz avtomatskih orožij in streljine. Czepela pa celo topovske strele. Kdo je streljal in ali so bili spodaj hudi, kdo jih je povzročil — tega še ni bilo moč izvedeti. Podzemski železnica ni vozila, avtobusi tudi ne in popoldne

glas vsedravnega sveta sindikatov, namenjen delavcem, ki jih poziva, naj ne stavkajo. Objavljeno je bilo tudi, da so nekateri rajonski delavski sveti, kakor tudi začasni vsedravninski delavski svet železnice prenehali delovati. Poročila iz raznih madžarskih krajev se delno razlikujejo. Iz Debreczina na primer poročajo, da je tam splošna stavka. Niti živil niso prodajali. V Szekesfehervaru ni bilo proizvodnje zaradi pomanjkanja električne energije. V Vesprenu so še rudarji začeli stavkati. Večja podjetja v tej županiji so prenehala delati že včeraj. V Györu so zaprte celo gostilne in bifeji. Le jutruje so prodajali mleko za dojenčke. V Kecskemetu so oblasti s pomočjo policije odprle nekatere večje trgovine, toda zaloge kruha in mleka so kaj kmalu pošle in prodajalne so spet zaprle. V Solnoku ne delajo ne tovarne ne ustanove. Skratka, poročila iz dežele, ki jih je bilo sicer zelo težko zbrati, ker so zveze zelo slabe, govorijo o tem, da je večji del Madžarske zjel nov stavkovni val.

V nekaterih mestih so bile tudi demonstracije. Včeraj je šlo v Egeru po mestu okrog 2000 ljudi, ki so prepevali. Pojavila so se sovjetska vojska vozila, ki pa so se pozneje umaknila in demonstracija se je nadaljevala. Ljudje so zahtevali, naj vlada razveljavi svoje najnovejše ukrepe. Demonstracije so se danes spet nadaljevale, ker so včeraj aretirali nekaj ljudi. Več tisoč ljudi je pred sovjetskim poveljstvom zahtevalo, naj aretirance izpustijo. V Miskolcu je velika

skupina demonstrantov včeraj vdrla v tiskarno krajevnega časnika. Prišlo je do streljanja med vojniki in demonstranti. En sovjetski in en madžarski vojak sta bila ubita, več pa je bilo tudi ranjenih. Tudi danes so bile tam demonstracije.

Vzdušje je nabito z napetostjo, zlasti po deželi. Spriču najnovejših dogodkov v zadnjih dneh je še težje napovedati, kako se bo razvijal tragični položaj, v katerem se je znašla dežela.

Dejstva so tale: Vesti o aretacijah članov delavskih svetov so razburile ljudi in povečale že tako precej močan sum, da hoče vlada zlomiti naraščajočo moč teh svetov. Tem so se pridružile tudi govorice o aretacijah intelektualcev. Vlada ni odgovorila na kolikor toliko zmerno spomenico centralnega delavskega sveta, v kateri je zahteval samo, naj izpustijo tiste aretirance, ki niso ničesar zakrivali. Centralni delavski svet Budimpešte je nepretrgoma zasedal. Kaže, da so v njem naposled zmagali nazori, da je treba vladi, ki neče priznati politične pristojnosti teritorialnih delavskih predstavništev in ki nadaljuje aretacije, »znova dokazati, da delavci podpirajo sveto«. Objavljen je bil poziv na stavko. Sledil je vladni sklep v razpustitvi delavskih svetov, kar je spet vplivalo na naraščajočo stavkovno razpoloženje. Glavna gesla so: Aretirane člane delavskih svetov izpustiti iz zaporov, državni aparat »očistiti«

ljudi, ki so se bili kompromitirali za časa Rakosija, potrditi politično pristojnost delavskih svetov oziroma njihovo pravico, da sodelujejo pri sprejemanju sklepov o politiki dežele. Danes dopoldne so nastali v Budimpešti novi neredi. Več kot sto demonstrantov je stalo približno dve uri in pol na vogalu Rakosijeve avenije. Isto se je ponovilo uro pozneje. Se dva incidenta sta se primerila na Budimskem trgu. Človeških žrtve ni bilo.

G. Altman

Naš novi veleposlanik v Budimpešti

Beograd, 11. dec. Z ukazom predsednika republike je bil imenovan za izrednega in pooblaščenega veleposlanika na Madžarskem dosedanji državni svetnik v sekretariatu za zunanje zadeve Jovo Kapčić.

Z istim ukazom je bil odpovedan dosedanji jugoslovanski izredni poslanik in pooblaščen minister Dalibor Soldatić.

Zbližanje Tunizije in Francije

toda za zdaj le na diplomatskem področju

Paris, 11. dec. (AFP). Po večerajšnjem sestanku med predsednikom tuniške vlade Burgibo in posebnim francoskim odposlancom Seydouxom v Tunisu je bilo objavljeno, da so bila vsa še neurejena vprašanja odkrito proučena. Obojestransko je bila izražena želja, da bi bila sedanja vprašanja brž ko mogoče urejena. Burgiba in Seydoux sta potem izjavila, da bosta francoska in tuniška vlada v kratkem spet imenovali svoja veleposlanika v Tunisu in Parizu. Danes je Burgiba izjavil, da bo obnovil diplomatske stike s Francijo, prekinjene 22. oktobra, ko so Francozi prišli pet voditeljev alžirskega osvobodilnega gibanja, ko so potovali z letalom proti Tunisu.

Ponovna izmenjava veleposlanikov in obnovitev normalnih diplomatskih odnosov sta prva sadova teh razgovorov. V francoskem zunanjem ministrstvu pričakujejo, da bodo lahko kmalu obnovili diplomatske odnose tudi z Marokom, ki je iz enakih razlogov odpoklical svojega veleposlanika iz Pariza.

Ta nepričakovana francoska pobuda se je pojavila komaj nekaj dni po sklepu ameriške vlade, da se bo z Marokom in Tunizijo pogajala o ameriški gospodarski in tehnični pomoči bivšima francoskima protektoratom. Francozi državniški so v Washingtonu odločno protestirali proti temu sklepu, ki je »prezrl Pariz«, listi

Neredi v Szczeczinu

Varšava, 11. dec. (Radio Varšava). Skupine brezposelnih so sinoči povzročile neredne v Szczeczinu. Napadli so miličnika, ki je vodil vinjenega človeka v zapor. Njih število je potem naraslo in so blokirali še Alejo poljske armade, razbili okenska stekla na tramvajih in pretepli nekaj miličnikov. Tolpa je prepevala izvalne pesmi in organizirala demonstracije. Neke skupina je prišla pred poslopje konzulata ZSSR, razbila okenska stekla in skušala vdreti v poslopje.

Radio Varšava dodatno poroča, da so delavci szczeczinske ladjedelnice skupno s študenti in vojniki razgnali drhal. V neredih so prišli nekaj razgrajčev. Krivci bodo po zakonu najstrožje kaznovani. Poljska javnost obsoja takšne izpade in ne bo dovolila nikakršnega popuščanja nasproti tistim, ki so povzročili te neredne.

PROMETNI PREDPISI V LUKAH OKROG PREKOPA

Kairo, 11. dec. (Reuter). Uprava pristanišča je objavila, da bo aleksandrijsko pristanišče do preklica zaprto od sončnega zahoda do zhoda. Ladje, ki so namenjene v Suez, pa morajo šur prej o tem obvestiti pristanišče oblasti, najvisti dan prihoda in ostanid, kateri deželi ladja pripada.

Disciplinska razprava

Ameriški zunanji minister Dulles, ki je komaj okrepal po nedavni operaciji, si verjetno ni želel neprijetnega poslanstva, ki ga mora te dni opraviti v francoskem glavnem mestu med zasedanjem Stalnega sveta Atlantske zveze. Napovedi, da bo to zasedanje, ki mu splošno pripisujejo velik pomen, potekalo v ožračju »glavnimi stebri«

med tremi »glavnimi stebri«

te zveze, so bile potrjene že prvi dan po prihodu amer. državnega sekretarja. Dulles je takrat opustil vpeljavano navado, da se pred zasedanjem sestane s svojim britanskim in francoskim kolegom, marveč je govoril iz vsakim posebej. To je sicer malenkost, vendar odkriva, da so se v Washingtonu po dokaj trdi lekciji zavoljo sueške pustolovščine sicer odločili ubrati »mlejšje strune«, kar pa ne pomeni, da nameravajo spremeniti svojo »priznajnejo politiko«

do bližnjih in oddaljenih kolonialnih držav, ki jim je med nedavno krizo ob Suezu obrodila precej »političnega dobička«.

Seveda bo to »novo stališče«

tarča kritik francoske in britanske delegacije, čeprav si drugače London in Pariz zelo želita, da bi se čimprej »pobotalic in bi jim Američani z dolarji in s pošiljkami petroleja pomagali potegniti »gospodarski voze«

iz blata, ki ga je vanj pahnila sueška zaletavost.

Sodeč po številnih ameriških uradnih izjavah so tudi v Washingtonu pripravljeni privoliti v ta »kompromis«, kar med drugim potrjuje sprememba v State Departementu, ko je Hooverja ml. ki je baje zagovarjal »petrolejske sankcije«, zamenjal guverner Herter, kar so v Londonu in Parizu sprejeli z olajšanjem.

ZAPRAVLJENE MILIJARDE

Paris, 11. dec. (Reuter). Francijo je dolejal stalno sodelovanje v napadu na Egipt 90 milijard frankov.

KREDITI ZA OBOROŽEVANJE

Berna, 11. dec. (Reuter). Vlada je zahtevala od parlamenta 250 milijard frankov kredita za nakup sto britanskih tankov tipa »Centurion«

PRIHODNJE LETO UMIK BRITANCEV S CEJLONA

Colombo, 11. dec. (Reuter). Predsednik celjonske vlade Bandanarake je izjavil, da je britanska vlada pripravljena prihodnje leto prepustiti Cejlono vsa oporaba, ki jih ima Britanija, zdaj v tej deželi.

KPB IN MADŽARSKA

London, 11. dec. (AFP). Generalni sekretar KP John Gollan je sinoči izjavil v razgovoru z novinarjem po televiziji, da je od prvih dogodkov na Madžarskem izstopilo 590 članov britanske KP. KPB šteje zdaj 45.000 članov.

Ukrepi za pospešen prodor

proti El Ariu in na staro egiptsko-izraelsko mejo

Kairo, 11. dec. (Tanjug). Poveljnik sil OZN general Burns se je danes dopoldne sestel s polkovnikom Radomircom Vojvodičem. Sestanku prispevajo poseben pomen glede na to, ker je bil po obiskih generala Burns na jugoslovanskih položajih na Sinaju in ker sta na njem govorila, kaj bi bilo treba ukreniti za nadaljnje napredovanje sil OZN zlasti spriču porušeni prometnih zvez. Tretja jugoslovanska kolona, ki šteje okrog 30 ljudi, je prodrla do prelaza 40 km vzhodno od Sueza. Egiptski listi poročajo tudi o hitrem napredovanju druge jugoslovanske kolone, ki je kre-

nila proti Mitlapasu. Sodijo, da bodo jugoslovanske čete ali del čet po zraku ali po morju prepeljali v Gazo in El Arij. Egiptске oblasti so že privolile, da bodo očistile minirana področja, na katera zadevajo sile OZN. Izrael pa je znova zavrnil zahtevo po natančnih podatkih o miniranih področjih na Sinaju. Iz Port Saída se bodo napadali brčkone umaknili v dveh dneh. Posebne čete OZN — pad tisoč ljudi — so pripravljene, da ga bodo potem takoj zasedle.

Port Fuad, 11. dec. (AFP). Poveljnik francoskih oboroženih sil v Egiptu general Bauray je izjavil, da je šest francoskih prevoznih ladij s četami in vojnim materialom zapustilo Port Said. Umik francoskih čet »se v redu nadaljuje«. Sedaj zapušta Egipt sedma francoska mehanizirana divizija.

New York, 11. dec. (AFP). Na zahtevo poveljnika varnostnih sil OZN generala Burns je Kanada privolila v to, da pošlje svoje nove enote v Egipt. Hamarskjöld, ki se je zavezal za tako okrepitev varnostnih sil OZN, je izjavil, da bo Kanada poslala v Egipt enote pehote, za zvezo, za prevažanje pehotnih čet ter eskadrilo letal. Dopolnilni Konvencij kanadskih sil bodo z letali v kratkem prepeljali v Egipt.

»GLOBOKA VERA«

Madžarskem je Marchesi izrazil mnenje, da so sovjetske armade zmerom odpirale in bodo tudi v prihodnje odpirale pota v socializem. Marchesi je poudaril, da ima za uspehe Sovjetske zveze v socialističnih deželah zaslug predvsem Stalin. Rekel je, da je bil Stalin tako velik državnik, da je tudi po svoji smrti zapustil kot dediščino tako močno državo, da je lahko prenesla usodo svojega ustvarjalca. V tej zvezi je profesor Marchesi kritiziral tudi 20. kongres KPŠZ in politiko Hruščeva.

V poročilu dopisnika »Pravda« s kongresa KPŠZ je poudarjena Marchesijeva govorna posebna pozornost. Moskova »Pravda« je ocenila ta govor takole: »Njegov govor je bil ognjevit in prežet z globoko vero v stvar marksizma-leninizma.«

VIŠKI ZADRUŽNIKI ZA VEČJO RENTABILNOST SVOJEGA POSESTVA

Namesto pšenice in krompirja

bodo pridelovali zdravilna zelišča in več povrtnin ter izboljšali mlečnost krav

»Na gruntu se ne spleča gati. Grem rajši v tovarno delati!« Tako mnenje je pripeljalo v vrste industrijskih delavcev že mnogo kmetijskih mladincev, celo že toliko, da je na nerednih privatnih kmetijah ogroženo nadaljnje obdelovanje zemlje. Ali je delo na polju res tako brez perspektiv? Je, če ga ne bomo vskladili s potrebami in zahtevami sedanjih razmer, ampak bomo ostali pri načinu, ki je star doista desetletja in ki ne omogoča dostojne življenjske razine. Tudi posestva socialističnega sektorja škrtijo potrebo, da se

čimprej prilagodijo novim razmeram. Mnogi pri tem že dosega zadovoljive uspehe. Poglejmo, kakšno pot si je izbrala kmetijska zadruga Vič pri Ljubljani.

Lani izguba, letos dobiček

Viški zadrugiški so lanske leto, ko so bili iz zadruga izločeni in osamosvojeni vsi njeni rentabilni obrati, izkazali nad milijon dinarjev izgube. To izgubo je po pogodbi pokrilo podjetje »Livar«, ki ga je ustanovila zadruga. Okrajna zadruga zveza pa je pomagala zadrugi iz težav s tem, da je poravnala skoraj pol milijona dinarjev zapadlih anuitet za odplačilo pred leti najetih investicijskih kreditov. Letos je kmetijska zadruga že na trdnih nogah. Sama bo zmogla plačilo 2,4 milijone anuitet in tudi 1,6 milijona amortizacije za njen strojni park. Okrog 800.000 dinarjev bo tudi, kakor računajo, čistega dobička. Tega uspeha pa zadruga ne pripisuje le povečanemu dohodkom iz poljedelstva, ampak tudi posebnim dohodkom, ki jih je zadruga ustvarila s prevoznostvom v času, ko vozila niso bila potrebna na polju.

Odkup kmetijskih pridelkov

V letošnjem letu se je znatno izboljšal odkup kmetijskih pridelkov. Kmetijske zadruge, ki so posredovale te pridelke od kmetovalcev do trgovine, v manjši meri pa celo neposredno do potrošnikov — preko lastnih poslovalnic v večjih mestih in industrijskih središč — so dokazale, da so posevke kos tej nalogi.

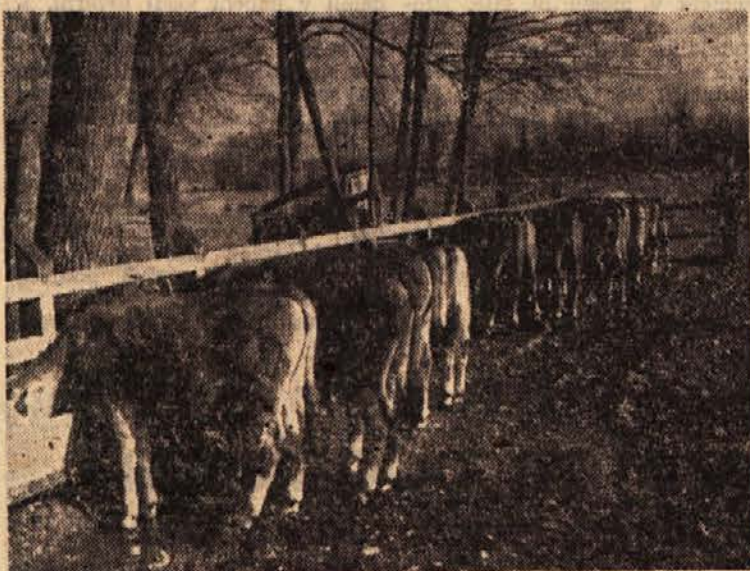
Prihodnje leto bo treba sedanji sistem še utrditi. Zadruga organizacija stoji pred nalogo, da usposobi za prodajo odkupljenih pridelkov tudi manjše zadruge, mnoge zadruge same pa so si zadale nalogo, da si bodo s sklenitvijo pogodb v bodoče zagotovile kar najbolj solidne stalne odjemalce. Nekatere se tudi pripravljajo, da bodo v večjih potrošniških središčih odprle proge ali nadaljnje lastne poslovalnice.

V zvezi s temi nalogami in načrti se ponekod spet pojavljajo tendence za združitev manjših zadrug v večje, ki bi razpolagale z več finančnimi sredstvi in s tem z zadostnim številom dobrih strokovnih uslužbencev, medtem ko se ponekod zanašajo na pomoč letos ustanovljenih gospodarskih poslovnih zvez. Le-te naj bi zadrugam pomagale, da bi se usposobile za promet z odkupljenimi pridelki, dokler tega ne bi dosegle, pa naj bi zveze same opravljale ta posel. Kakor so pokazale letošnje izkušnje, so se poslovne zveze letos vrgle bolj na to zadnjo, saj so ponekod celo ovirale kmetijske zadruge in si hotele osvojiti monopol v prometu s kmetijskimi pridelki. No, zadruga organizacija je že ugotovila to nepravilnost ter opozorila prizadete poslovne zveze, da morajo vskladiti svoje poslovanje s koristmi kmetijskih zadrug, ne pa proti njim.

V principu naj bi si torej zadruge same poiskale odjemalce za odkupljene pridelke. Poslovnim zvezam pa ostane odgovorna naloga posredovati v prometu s tistim blagom, ki ga kmetijske zadruge iz kmetijskih razlogov ne morejo same prodati. Kakor pa so predlagali predstavniki Glavne zadruga zveze na nedavnem posvetovanju predsednikov okrajnih poslovnih zvez in okrajnih zadrug, naj bi poslovne zveze tudi v tem primeru ne nastopale kot preprodažalec, ampak le kot agencijsko podjetje. Tako bodo namreč znatno manj vplivale na podražitev pridelkov.

Na omenjenem sestanku se je pokazalo, da nekatere kmetijske zadruge trenutno najbolj potrebujejo pomoč v prodaji slabše povesne živine. Razmere so se namreč že toliko uredile, da podjetja za odkup živine odklanjajo slabšo živino in zahtevajo le živino boljše kakovosti. Nekatere zadruge potrebujejo pomoč tudi v prodaji jabolk, ki jih je v posameznih zadrugah, zlasti v murskosoboškem in ptujskem okraju, obležalo tudi do deset vagonov. Zadruge so se založile z njimi, ker so računale na velik izvoz, ki pa ni izpolnil pričakovanj, ker sadje zaradi neugodnih vremenskih razmer povečini ni doseglo predvidene kakovosti. Pač pa so zaradi govorice o povečanju izvoza precej narasle odkupne cene, povprečno na 25 do 30 dinarjev za kilogram pri kmetovalcu. Zato so seveda narasle tudi prodajne cene, kar pri nas znatno ovira prodajo. Da ne bi zadruge utrpeli v prometu z jabolkami večjih izgub, bodo morale poiskati nove kupce, ki bodo zmogli višje cene. Kaže, da bi bilo možno usmeriti viške v večja središča na jugu. V Beogradu so n. pr. jabolka po 80 do 120 dinarjev kilogram in bi torej poslovne zveze, kolikor bi se zavezele za ureditev tega vprašanja, lahko izkazale dokajšnjo uslugo tako potrošnikom kot prizadetim zadrugam, ki bi jim omogočile nakup jabolk po zmernejši ceni. Vh

kov, paprike in kumaric za vlaganje, rdeče pese in korenčka, ki jim, kakor so pokazale izkušnje, prav tako močno ugajajo barjanska tla, vsekakor pa znatno bolj kot pšenici in krompirju. Na nadaljnjih 2 ha zemlje bo zadruga posadila maline, in sicer tudi na račun žitaric.

Zivoreji naši kmetovalci posvečajo veliko pozornost. Zato že dosegajo lepe uspehe v povečanju mlečnosti, hkrati pa se hlevi polnijo s rodovitno mladjo živino. Na sliki: telice montažne pasme pri napajanju

V dveh letih skoraj 1000 litrov večja mlečnost

Hkrati viška zadruga utrjuje živinorejo. Medtem ko so pred letom dale krave njenega posestva povprečno komaj po 1870 litrov mleka, se je lani njihova mlečnost povečala na 2290 litrov, letos pa bo dala vsaka predvidoma že okrog 2800 litrov mleka. Ta uspeh so dosegli predvsem s skrbno mlečno kontrolo, ki je omogočila kar najbolj pravilno dodajanje močnih krmil, in z uvedbo boljše sušenja sena.

Zadruga ima še več drugih načrtov. Vsem pa je skupno, da bodo z njimi v bodoče bolj natančno usmerjevali gospodarjenje na zadrugnem posestvu. Kot smo videli, se bo zadruga posvetila predvsem gojitvi zdravilnih zelišč in raznih povrtnin ter živinoreji, ki naj prispeva k izboljšanju prehrane Ljubljane z mlekom. Hkrati si bo seveda prizadevala pridobiti za podobno, bolj natančno gospodarjenje tudi vse kmetne na svojem področju. Njen upravni odbor pa se zaveda, da bi bilo samo razlaganje o prednostih takega gospodarjenja premalo, ampak da je treba kmetu pokazati konkretne uspehe, ki jih lahko vidi na lastne oči. Tako na primer letos niso mogli prehraniti njenega sena ter so se podrobno zanimali za novi postopek sušenja, po katerem seno ohrani ne le lepo zeleno barvo in prijeten duh, ampak tudi vse beljakovine, ki se izgubijo pri sušenju, kakršnega doslej uporabljala velika večina naših kmetov. Tako bodo mnogi napredni kmetje že prihodnje leto začeli sušiti seno podobno kot zadruga. Pokošeno travo bodo sušili le pol dneva, toliko, da ga bodo lahko

brez nevarnosti, da bi se vnelo, zložili v posebna sušila, kjer se bo lahko v miru sušilo, ko bodo kosili drugo travo. Tako bodo kmetje prihranili mnogo dragocenega časa, ki so ga doslej izgubljali z zamudnim in tudi škodljivim popolnim sušenjem na soncu ter bodo lahko pravočasno

pokosili vso travo, preden bo povsem dozorela in s tem izgubila večino dragocenih hranljivih snovi. Vh

»Savinjska roža«

je dobro plačala trud hmeljarjev

Večina dobička je namenjena za gradnjo žičnic, skladišč in sušilnic ter za pospeševanje kmetijstva. Nove površine za pridelovanje hmelja bodo pridobile

Pred nekaj meseci je bila v Zalcu ustanovljena Kmetijska proizvajalna poslovna zveza, ki ima nalogo skupno s Hmeljarskim inštitutom skrbeti za dvig proizvodnje hmelja in ostalih kmetijskih kultur v Savinjski dolini.

Priprave strokovnjakov Hmeljarskega inštituta, ki je s svojim znanstvenim delom in nasveti savinjskim hmeljarjem opravil že pomembno vlogo pri izboljšanju hmeljarske proizvodnje, je rodilo lepe sadove. Med tem ko so pridelali do leta 1947 povprečno le po 500 do 700 kg hmelja na hektar, znaša povprečni donos lani in letos preko 12 stotov.

Tudi kvaliteta hmelja se je precej izboljšala. Pridetek, ki so ga doslej odkupili nad 85 %, kaže, da bo letos preko 90 % savinjskega hmelja I. in II. vrste in le okrog 8 % III. in IV. vrste. Zaradi tega je tudi cena primerna, saj bo letos znašala povprečno okrog 517 dinarjev za kilogram. Tako bodo hmeljarji letos prejeli za hmelj okrog 145 milijonov dinarjev več sredstev kakor prejšnje leto. Vendar se dohodek hmeljarjev ni toliko zvi-

šal, saj so morali letos zaradi neugodnih vremenskih razmer vložiti v proizvodnjo veliko več sredstev kakor prejšnja leta. Od raz tega je količina in kakovost pridelka. Skoda le, da niso vsi pridelovalci dosledno upoštevali navodil glede pridelovanja in kvalitete hmelja.

80 novih sušilnic v načrtu

Pridelovalci hmelja ne prejema izplačane celotne prodajne vsote. Razlika med kupno in prodajno ceno se deli na dva dela. Polovico te razlike bo Kmetijsko proizvajalna poslovna zveza uporabila za napredek kmetijstva. Sredstva se bodo uporabljala kot pomoč pri nabavi hmeljev in gradnji žičnic, skladišč in sušilnic. V naslednjem letu namenjajo graditi okrog 80 sušilnic za hmelj v skupni površini 1250 m², ki bodo služile hmeljarjem, ki nimajo lastnih prostorov oz. sušilnic. Načrte in opremo bo preskrbel Kmetijsko proizvajalna poslovna zveza, del sredstev pa bodo vložile kmetijske zadruge, ki bodo pridobile zadrugnike za gradnjo.

Ostalih 50 % razlike bodo prejele kmetijske zadruge za po-

speševanje kmetijstva in za investicije v kmetijstvu svojega področja. Kmetijske zadruge bodo posredovale tudi cenejšo nabavo hmeljev. Se mnogo bolj kot doslej se bodo hmeljarji posluževali motornih škropljnic, ker je amortizacija zanje nižja na okrog 38.000 dinarjev letno.

V načrtu imajo tudi, da bodo še povečali površine za pridelovanje hmelja. Od dosedanjih 1870 ha se bodo te površine v roku dveh let povečale na približno 2000 ha. To bo mogoče z usposabljanjem obširnih področij, ki jih za sedaj poplavlja pritoki Savinje. Regulačijska dela so v polnem razmahu in bodo predvidoma zaključena leta 1959.

J. G.

Koristne zanimivosti

UMETNI RASTLINSKI HORMONI

NA NJIVAH Znanstveno raziskovanje rastlinskih hormonov je v zadnjih letih pokazalo, da bomo kmalu lahko umetno izdelovali ta pomembna sredstva za pospeševanje proizvodnje v kmetijstvu. Umetne hormone bomo lahko uporabljali za povečanje donosa in izboljšanje kakovosti pridelkov, za zaščito pred plevelom in podobno.

Doslej so proučili tri vrste umetnih hormonov. Ugotovili so, da seme, ki ga pred setvijo namočimo za nekaj ur v raztopino enega izmed njih, bolje vzklji in pospeji rasti rastline.

Hormoni tudi pospešujejo razvoj korenin na sadikih. Zato, da sadiko za nekaj sekund pomorimo v raztopino hormona. Prav tako hormoni odlično vplivajo na cepice.

Poskusi so pokazali, da bomo lahko s hormoni zelo uspešno zatirali plevel. Ta kemična sredstva namreč razkrajajo korenine plevela, kulturnim, ki jih gojimo, na pr. žitu, pa prav nič ne škodujejo.

Kemizacija kmetijstva se torej odkriva nove možnosti v pospeševanju te gospodarske panoge.

NAPRSTEC IN ZDRAVILNO ZA SRCE

Tovarna »Zdravje« v Leskovcu je izdelala zdravilo za srce, to zdravilo, ki smo ga doslej morali uvažati iz tujine, so ga v Leskovcu imenovali digipuran. Izdelujejo iz naprsta Kukavice, na pobočju planine Kukavice. Priprave za tovarniško proizvodnjo digipurana so že končane. Najprej ga bodo izdelovali v tabličah, potem pa tudi v ampulah. Da bi zagotovili zadostno količino surovin, bodo na pobudo tovarne prihodnje leto uredili velike plantaže naprsta na planinah Kukavice in Radan.

LETOS 2770 NOVIH TRAKTORJEV

Delovni kolektiv Industrije traktorjev in strojev v Novem Beogradu je do konca novembra izdelal že 1100 traktorjev. Skupno je letos dobilo naše kmetijske traktorje, prihodnje leto pa jih bo, kakor računajo, prejelo že okrog 5000.

Ptice koristijo kmetijstvu

Koristnih ptic je vedno manj — Zato skrbimo za njihovo razmnoževanje in naseljevanje v naših gozdovih

V kratkem bo izšla odredba o zaščiti ptic, ki so koristne za kmetijstvo in gozdarstvo. Med temi je pretežno večina ptic pevka. Od teh se jih jeseni mnogo preseli v južne, toplejše kraje, nekatere pa ostanejo čez zimo pri nas. Zlasti za te je treba skrbeti, saj opravljajo svoje koristno delo vse leto.

Ptice iščejo hrano povsod na drevesu, v najgloblji in najtesnejši spranji, pod lubjem, pod razdelki drevesne lisice in tudi po najtanjših in najmlajših vejicah. Od jajčec, ličink, bobov in od izlegle žuželke jim gre v slast prav vse in znano je, da ima malokateri žival tak zavidljiv tek, kakor ga imajo te male pernatke stvarce. S svojo zdravno spoštnostjo so najvstrajnejši uničevalci škodljivih žuželk. Ugotovljeno je, da poje ena sama svinca na dan več kot 1500 jajčec in okoli 150 gosenic nevarnega borovega prelica. Obenem je največji uničevalec jajčec in gosenic pogubnega gobarja. Mlada svinčica poje na dan veliko več kakor sama tehta, starejša ptice pa vsaj tretjino svoje lastne teže. V želodcu ene same izmed njih so našli kot dnevni obrok 294 strigalic, 30 gosenic in 30 hub smrekovega prelica, razen tega pa še 19 hroščev.

Treba je, da se človek vsaj malo pomudi pri misli na veliko korist, ki jo imamo od ptic, ki tudi pri misli na njihovo težavno, vedno ogroženo življenje. Nečisto jih uničijo zimska burja, mraz in lakota. Ko po principih novodobnega gozdarstva čistimo gozdove, odstranjamo zaradi nevarnosti lubdarja stara bolna, trla in votla drevesa, s tem pa hkrati uničimo koristnim pticam, ki gnezdi v duplih njihovih naravnih gnezdišč in valičih. Ptice se odalijo drevju. Tudi napredujoča civilizacija močno ogroža ptice svet. Zaradi modernih avtomatov, vzpenjač na gorske vrhove in električnih daljnovodov širom po deželi je treba posekati gozdove v širokih pasovih. Zaradi regulacije rek in potokov izginjajo na bregovih voda drevesa in grmovje, kjer gnezdi veliko številu ptic.

SAMO 5 % PTIC SELIV SE VRNE

Mnoge ptice najdelo smrti na slabo zgrajenih električnih napeljavah in daljnovodih, ko same s svojimi razprostrtimi krili ali kakorkoli že sprožijo smrti. Mnogi krake stik, mnoge omaga ob jesenski in pomladni selitvi, brezštevne pa postanejo takrat žrtev množičnega lova, starega okrutnega običaja, ki se je v nekaterih državah ohranil do danes. Po neki statistiki je jesni 1946 preletelo Alpe 250 milijonov ptic, ko so se selile na jug, prihodnjo pomlad pa se jih je vrnilo samo 12 milijonov (5 %). Okoli 50 milijonov (20 %) jih na poti v prezimovališče in ob vrnitvi obnemore in pogine, 189 milijonov (75 %) pa jih polove in pojedo nerazodni južnjaki.

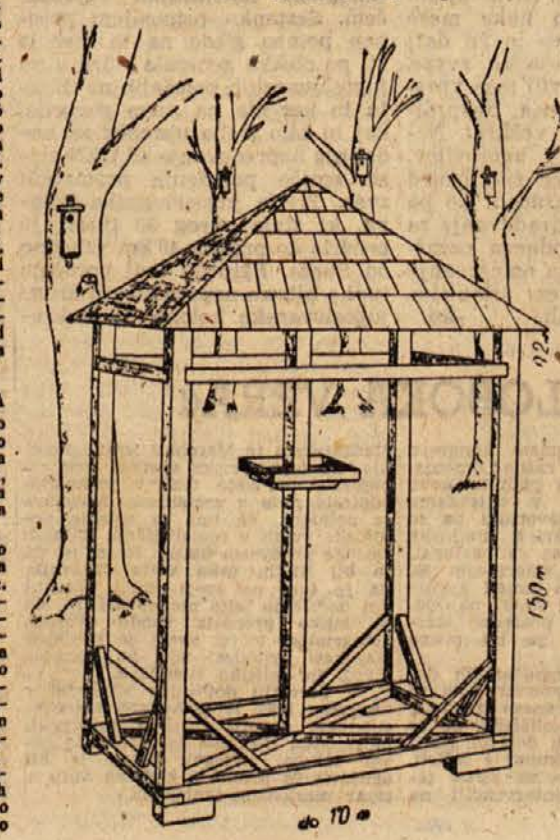
Tako je koristnih ptic vedno manj. Zato moramo ptice selivke v valnicami privabljati v naše gozdove in sдовnake, kjer bi ptice lahko gnezdile. Lepo in pametno zamisel so gradbeni podjetja menda sprejela z navdušenjem.

Neodvisno od te časopisne vesti so sprožili tudi pri nas podobne načrte za pomoč in pritegnitev koristnih ptic. Omembe vredni sta v tem pogledu posebno prizadevanji Lovske zveze v Ljubljani in katedre za gozdarsko entomologijo in varstvo gozdov na fakulteti za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo univerze v Ljubljani. Predstojnik te katedre univ. prof. ing. J. Štander je upravnika za gozdarstvo, gozdarskim solam in nekaterim drugim naslovil posebno navodila za zaščito stalnih koristnih ptic.

Ta navodila govore o skrbi za razmnoževanje in naseljevanje koristnih ptic (posebno svinč in širšem smislu) po sadovnjakih in gozdovih s pomočjo

ustreznih umetnih valnic, ki naj bodo kar najbolj podobne naravnim drevesnim duplim. Dodane so slike takih valnic. Važen je tudi odstavek o prehrani teh

ptic in o ustreznih krmilnicah s skicami. Tako se je tudi pri nas pričelo velikopotezno delo za naše koristne ptice. Dr. Angela Piskernik

Hessenska krmilnica. Razen takih krmilnic, s pomočjo katerih pticam pomagamo preživeti zimo, naj bi duplarnarjem zagotovili tudi primerne valnice, kakršne vidimo na drevju za krmilnico. Valnice je najbolje namestiti jeseni, in sicer po dve do štiri na hektar gozda. Tudi les zanje je treba posekati jeseni, da pozneje ne odpada lubje. Vhod naj ima premer 3,2 cm za svinč, do 6 cm za kolne. Stene duplarnice morajo biti hrapave, da se ptice lahko s krepeljčki oprijemljejo, ko hočejo iz gnezda.

SEJA OKRAJNEGA ODBORA SZDL PTUJ

Družbeno upravljanje v luči analize

Na razširjeni seji Okrajnega odbora SZDL Ptuj, v ponedeljek 10. t. m. je predsednik komisije za družbeno upravljanje tovariš Jančič Petrovič analiziral delo organov družbenega upravljanja v ptujskem okraju. Analiza je bila izdelana na podlagi daljšega proučevanja, neposrednega stika in razgovora z ljudmi, ki delajo v organih družbenega upravljanja ter pomeni znaten doprinos k poznavanju tovrstne problematike. Okrajni odbor SZDL je po daljši razpravi izluščil sklepe, katere bo posredoval vsem organizacijam Socialistične zveze in ki bodo izredno važni za nadaljnjo pomoč političnih organizacij organom družbenega upravljanja.

Iz analize je povzeto, da ima ptujski okraj, čeprav gospodarsko slabše razvit, 748 organov družbenega upravljanja, v katerih se udeležuje 6648 državljanov. V to število niso vračunane razne komisije pri teh organih, kar bi to število znatno zvečalo. Pri gospodarsko razvitejših občinah kot je recimo Ptuj, je število organov in državljanov, ki v njih delajo, večje kot v izrazito kmetijskih občinah. Na splošno je prišla komisija do zaključka, da so organi družbenega upravljanja uveljavili ter da državljan razumejo njih potrebo.

Pri občinah ljudskih odborov je 101 svet. V začetku so občine videli v teh svetih le pomožne oblastne organe. To gledanje se je pozneje v večini občin spremenilo. Najbolj delavni so sveti za gospodarstvo, za socialno skrbstvo in šolski sveti, ker imajo najbolj pereče področje dela. Vprašanje zase je dejavnost ljudi, ki so imenovani v te organe. Komisija je mnenja, da tam, kjer so v svetih ljudje, ki nimajo zanimanja za določeno področje dela, ni mogoče govoriti o dejavnosti posameznih svetov. Glede tega so se politične orga-

nizacije vse premalo zavzele za pravilno zasedbo organov družbenega upravljanja. Sveti pri občinah se tudi izgubljajo v zgolj praktičnem delu, kakšne splošnejše analize pa se redko lotijo, češ da ima vse važnejše podatke okrajni ljudski odbor.

Čeprav ni prešel okvira krajevnih prilik, je vendar družbeni značaj krajevnih odborov (katerih je 163) močnejši kot v drugih organih družbenega upravljanja pri občinah. Tu je opaziti subjektivno voljo in zanimanje odbornikov pa tudi večje sodelovanje in vpliv državljanov. Občine začudlo nimajo najboljših odnosov do teh odborov in jim kaj skopu merijo gmotna sredstva, čeprav bi del občinskih sredstev moral nujno pripadati krajevnim odborom. Posebej zase je vprašanje krajevnih odborov na Dravskem polju, kjer so že iz starih časov zakoreninjena gmajnska županstva. Ta županstva upravlja gmajnski župan, imajo dvakrat letno svoje zbornice in jim ni ničesar oporekati glede formalne demokratičnosti, čeprav se zdi, da tičijo v teh županstvih stari lastniški odnosi. Krajevni odbori so v teh krajih samo formalnost in se sploh ne sestajajo, njih funkcijo pa opravlja večidel ravno ta gmajnska županstva. Občina in organizacija Socialistične zveze bodo morale ljudem razložiti, da oblika teh županstev ni več primerna za današnje družbeno življenje in da so le krajevni odbori pristojni za reševanje vseh problemov skupnosti na tem področju.

Organov družbenega samoupravljanja v zavodih in zavodih ptujskega okraja je 26. Komisija je zasedla negodovanje ustanov, ker so v upravnih odborih tudi ljudje izven ustanov. Tudi je občutiti premalo povezanosti med upravnimi odbori in delavskimi sveti ter sindikalnimi organizacijami.

46 šolskih odborov uspešno rešuje problematiko šol, vendar je precej odvisno to delo od predsednikov. Napak je, da se večina teh odborov zanima le za materialno plat šole, manj pa za vprašanja učnega in vzgojnega pomena. Komisija je zavzela stališče, da bi se morali tudi pri kmetijsko nadaljevalnih šolah osnovati šolski odbori.

Nekoliko zastavljeni so hišni in potrošniški sveti, katere imajo samo tri občine, potrošniške pa samo občina Ptuj. Za razliko od potrošniških svetov, ki večinoma niso aktivni, so hišni sveti dokaj razgibani.

V gospodarskih podjetjih na področju ptujskega okraja obstaja 72 delavskih svetov. Nedvomni uspehi, pa tudi napake teh svetov so dokaj različni. Skupno za vse pa velja ugotovitev, da niso znali razdeliti pristojnosti med delavskim svetom, upravnim odborom in direktorjem. Ponekod je komisija opazila velik vpliv upravnega aparata podjetja na svet, vendar se stanje izboljšuje. Za to je bila predvsem kriva nerazgledanost članov sveta, ki se niso spoznali na zamotan proces proizvodnje. Komisija posveča največ pozornosti organom delavskega samoupravljanja ter bo to še naprej njena glavna naloga. V ta namen je bilo prirejenih več seminarjev za predsednike delavskih svetov in upravnih odborov, nadalje pa bodo prirejali razna posvetovanja. Poudariti je, da je bilo delo komisije za družbeno upravljanje pri Okrajnem odboru SZDL v letošnjem letu izredno plodno in da je s svojim vplivom močno podprla razvoj organov družbenega upravljanja.

Ustanovili so kmetijsko proizvajalno poslovno zvezo

Po večmesečnih pripravah je bil pred kratkim ustanovljen občni zbor kmetijsko-proizvajalne poslovne zveze za področje konjicah.

Misliti bo treba

Spričo ustanovitve občine v Slov. Konjicah je bilo povečano tudi število delavcev v njenem upravnem aparatu. Velika uradnih prostorov je namreč v zgradbi nekdanjega sodišča, deloma pa v stari občini, kar je seveda narekvalo precejšnjo utesnitost in je v eni pisarni delalo po več uradnikov. To je dokaj težko ob večjem navalu strank. V zadnjem času so preuredili več prostorov, ki so svojetatno služili za zapor. To bo le začasna rešitev, saj bo prej ali slej potrebno misliti na novo upravno zgradbo, sedanja pa prepušči zopet sodišču, ki bi ga v Konjicah potrebovali.

ške občine. V zvezo se je vključilo vseh šest kmetijskih zadrug, ki so za ustanovni občni zbor izvolile 26 delegatov. V te zadruge je vključenih okoli 2000 članov, večina kmetov. Gospodarsko so dokaj močne, kar bo tvorilo tudi gospodarsko osnovo nove poslovne zveze.

Iz poročila predsednika iniciativnega odbora inž. Tavčarja se je dalo razbrati, da je bilo prvotno mišljenje, naj bi se v Konjicah ustanovila gozdarsko-kmetijska poslovna zveza spričo tega, da zavzemajo gozdovi v konjicki občini polovico vseh površin. Vendar misel ni prodrla, saj je znano, da je v konjicki okolici dobro razvito še sadjarstvo, deloma vinogradništvo, in da ima v pohorskih legah precejšnjo bodočnost živinoreja in gojitev raznih semen, v prvi vrsti krompirja.

Ze ta površen opis osnovnih dejavnosti v kmetijstvu v glavnem zahtuje delo poslovne zveze. To je združeno v programu, ki ga je sprejel občni zbor. Porečbo bo tudi vprašanje finansiranja poslovne zveze, dokler ta ne bo imela lastnih dohodkov. Za začetek bo pomagala okrajna zadruga zveza, kasneje pa bo poslovna zveza morala dobiti svoje

Izvenšolsko izobraževanje v konjicki občini

V okviru predavanj, ki jih je za letošnjo zimsko sezono pripravil občinski svet Zveze Svobod v Slovenskih Konjicah je tudi nekaj takih, ki bodo predvsem zanimala kmete. Med temi so zlasti o nadaljnjem razvoju kmetijstva, nič manj važno pa ne bo predavanje o zemljiških knjigah in katastru ter o različnih prenosih zemljišč. Predavali bodo strokovnjaki, ki na teh področjih delajo že več let, svojo pomoč pa bodo nudile tudi kmetijske zadruge.

Na področju konjicke občine delujejo letošnje zimo štiri kmetijsko-nadaljevalne šole, od katerih je bila ena v Vitanju ustanovljena šele letos. Z ozirom na precejšnje število strokovnega kmetijskega kadra na državnih posestvih in zadrugah ni posebno težko dobiti predavateljev. Splošne predmete na šolah pa poučujejo učitelji osnovnih šol in konjiske nižje gimnazije. L. V.

PRVO POSVETOVANJE PREDSTAVNIKOV POSLOVNIH ZVEZ CELJSKEGA OKRAJA

Poslovne zveze naj bodo ekonomski organizatorji

Pod vodstvom Franca Lubeja, predsednika Okrajne zadruga zveze v Celju, je bilo v soboto 1. posvetovanje predstavnikov kmetijskih proizvajalnih in poslovnih zvez, ki delujejo na območju celjskega okraja. Glede na številne naloge, ki jih bodo morale poslovne in kmetijske proizvajalne zveze izpolnjevati v bodoče v skladu z razvojem kmetijstva, je potrebno in koristno, da se predsedniki in upravniki na novo ustanovljenih zvez večkrat sestanejo. Predlagajo, da bi bile delovne konference omenjenih zvez enkrat v mesecu.

V celjskem okraju deluje šest poslovnih zvez in to dve v Celju, ostale pa imajo svoje sedeže v Zalcu, Mozirju, Slovenskih Konjicah in v Smarju pri Jelšah.

Precej pomembnih uspehov je že dosegla Kmetijska proizvajalna poslovna zveza v Zalcu, z večjimi akcijami pa je začela na svojem območju tudi zveza v Smarju pri Jelšah. Ostale poslovne zveze so bile ustanovljene nekoliko pozneje in še zato niso mogle razviti dovolj široke aktivnosti.

Na posvetovanju so posvetili največ pozornosti nalogam poslovnih zvez v prihodnjem letu ter delovnim programom. Med drugim je bilo poudarjeno, naj bi kmetijske zadruge prihodnje leto imele izdelane investicijske programe. Simbolno posledno naj se izvedeta rajonizacija v sadjarstvu in obnova. Pri vseh akcijah poslovnih zvez in kmetijskih zadrug se mora upoštevati 10-letni načrt razvoja kmetijstva v celjskem okraju, prav tako pa tudi smernice, ki jih bodo izvajale kmetijske zadruge in skupine zasebnikov, bodo poslovne zveze gmotno podprle. Prav tako bodo zveze podprle uvedbo nove proizvodnje — jagodičevje, reja perutnine itd. — Med plodnim posvetovanjem predstavnikov poslovnih zvez v Celju so načeli tudi probleme zadrugnih ekonomij ter več drugih problemov iz dela zadrugnih kmetijskih organizacij. K.

Najboljši naj prejmejo nagrade

Občinski svet zveze Svobod in prosvetnih društev konjicke občine je na svoji zadnji seji analiziral delo društev na svojem področju. Kljub temu, da svet obstaja že eno leto, je to postal dokaj važen činitelj pri razvoju kulturno-prosvetnega izobraževalnega dela ter pri usmerjanju društvenih vodstev. Na seji so se sklenili, da bo v teku tega meseca skupna konferenca vodilnih odbornikov iz vseh društev, na kateri se bodo pomenili o nalogah v zimski sezoni. Svet je sprejel tudi predlog, da se najboljšim društvom da primerne nagrade za njihovo uspešno delovanje.

Ljudsko revijo Prešernove

družbe

OBZORNIK

dobite v vseh knjigarnah, kioskih, trafikah

Precej pionirjev in žensk dela v gasilskih društvih

Na področju motirske občine je 13 gasilskih društev, v katere je vključeno 1510 gasilcev. Tako pride povprečno na 10 prebivalcev v občini po eden gasilec. Kako društva skrbijo tudi za vključevanje mladine, nam najbolj govornico pričajo podatki, po katerih je vključeno v gasilska društva 678 mlajših članov. V društvih je tudi 70 pionirjev. Zene so zastopane v društvih s 98 članicami.

V občini je najbolj delavno gasilsko društvo v Smarju ob Dravi, dosti pa ne zasledimo tudi društva Mozirje in Pobrežje. Najslabše društvo v občini je Grudovo.

Letos je bilo na področju občine vsega 10 požarov. Požari so nastopili največ zaradi elementarnih neizod. Skupna škoda, ki so jo povzročili požari, znaša več kot 9 milijonov dinarjev. Gasilci so rešili v teh požarih premoženja v vrednosti 2 in pol milijona dinarjev.

Večina društev ima tečaje s tehnično opremo. Najbolj jim primanjkuje tlačnih cevi in dobrih prevoznih sredstev. Na področju občine imajo samo en dober gasilski avtomobil, ostali pa so v zelo slabem stanju. Cimpref bo treba tudi zamenjati stare motorne brigaline, ker so nekatere že v zelo slabem stanju. Gasilski dom v Radmirju je v gradnji in bo potrebno še precej sredstev, da bo zgrajen. Če bi gradili manjšega, bi bil najbrž že dograjen.

Člani posameznih društev se tudi sodelovali na II. gasilskem festivalu v Mariboru in na festivalu v Varaždinu. Skoraj vsa društva sodelujejo tudi na raznih drugih krajevnih proslavah in manifestacijah.

Povezava med občinsko gasilsko zvezo in društvih je zelo dobra. Občinska zveza pomaga društvom pri njihovem delu zlasti pri strokovnem izpopolnjevanju.

Obrotniška samopomoč na Koprskem

Okrajna obrtna zbornica je organizirala široko akcijo za socialno zavarovanje zasebnih obrtnikov v obliki samopomoči, s čimer nameravajo organizirano življenje zavarovati, na katerih se bodo z zasebnimi obrtniki pomenili o teh vprašanjih. S socialnim zavarovanjem v obliki samopomoči je zagotovljena zasebnim obrtnikom vsa zdravstvena in pokojninska oskrba, hkrati pa bodo tistim, ki se bodo vključili do konca letošnjega leta priznali deset službenih let.

Okrajna zbornica je razpravljala tudi o delu o strokovnem izpopolnjevanju obrtnikov. Med drugim so ugotovili, da so učenec v mnogih primerih slabo pripravljeni za pomočnike izpite, ker jim posamezni obrtni obrati ne nudijo dovolj možnosti za strokovno izobraževanje. Okrajna zbornica bo v zvezi s tem ustanovila posebno komisijo, ki bodo po potrebi ugotovile napredek v razvoju ob koncu vsakega šolskega leta. Letos nameravajo organizirati tudi več strokovnih tečajev za obrtnike iz kovinskih in lesnih strok. Tečaji bodo v Kopru, Sežani in Postojni, njihov namen pa je posredovati obrtnikom najnovejšo pridobitve iz omenjenih strok.

Priprave

za Novoletno jelko

Društvo prijateljev mladine v Kopru bo pripravilo središnje prireditve v Kopru, na kateri bo nastopil Dedek Mrz in lutkovno gledališče. Pionirje pa bodo zelo razveselili s kotikami, ki se jih bodo posluževale pionirske sekcije za mesecobno tekmovalstvo. V ta namen so določili 150.000 dinarjev.

Društvo prijateljev mladine v Kopru si prizadeva, da bi nudilo vse pomoči predvsem tistim otrokom, ki so zaradi materialnih ali brezzaravnih staršev prepuščeni ulici. Nedavno so odprli v pionirskem domu v Kopru šolsko kuhinjo, ki je namenjena predvsem zapuščenim otrokom.

Novogradnje in dograditve šolskih poslopij na Koprskem

Svet za šolstvo pri OLO v Kopru je dni razpravil o načrtu za gradnjo in popravilo šolskih poslopij v okraju. Razen graditve kovinarske industrijske šole s Internatom v Kopru s sredstvi zveznega sklada za kadre, je v načrtu še dograditev šolskih poslopij v Sežani in Postojni ter preureditev nekaterih šolskih poslopij na podeželju. Predvidevajo tudi gradnjo novega šolskega poslopja v Pivki. O načrtu bo dokončno sklepalo OLO.

Občni zbor v senci formalnosti

Pri letnih občnih zbora družstev in organizacij je včasih že tako, da potekajo v nekem formalnem vzdušju in pričakovanju drugega, družabnega dela občnega zbora. Tako vzdušje je nekako razumljivo za kakšno ribiško ali lovsko društvo, čudno pa je, če ga zasledimo pri organizacijah, ki se bavijo z družbeno problematiko. Za občni zbor občinskega sindikalnega sveta v Ormožu je bilo prav to vzdušje značilno. Poročilo predsednika in tajnika je bilo skopo in ni prikazalo pravega stanja in problemov sindikalnih organizacij v Ormožu. Čeprav v ormoški občini ni večjih industrijskih centrov, je vendar tam vrsta vprašanj, s katerimi bi se morala ukvarjati sindikalna organizacija. Iz poročil ni bilo razvidno, kaj počenajajo sindikalne podružnice na kmetijskih gospodar-

stvih, v dveh manjših rudnikih in v drugih podjetjih, niti kakšni problemi težijo delavce v letih. Predsednik je poročal o politični situaciji v svetu, tajnik pa o organizacijskem delu sindikalnega sveta: koliko sej je bilo, katere podružnice ne pošiljajo zapisnikov in podobno. Po teh poročilih se seveda ni mogla razviti razprava. Ni torej čudno, da so se prvi oglasili gostje.

Sle po razpravi sekretarja Okrajnega komiteja ZKS so udeleženci spregovorili o stvarnem stanju in problemih, ki niso bili nakazani v poročilih. Iz razprave je povzeto, da se sindikalne organizacije niso dovolj zavzele za delavce, ki so bili krivično odpuščeni, še manj pa za neznošne stanovanjske razmere nekaterih delavskih družin v Ormožu. Spregovorili so tudi o pridobivanju

kvalifikacij delavcev in o njihovi politični vzgoji, ki jo sindikalne podružnice precej zanemarijo.

Udeleženci zbora iz kmetijskih gospodarstev so načeli vprašanje delovnega časa za kmetijske delavce in o odvisnem številu delavcev v zimskem času, ko ni poljedelskih del. V kmetijskem gospodarstvu Ivanjkovi delavci niso zadovoljni s tarifnim pravilnikom, ker zaslužijo le 28 din na uro, pa še to, če je vreme lepo. Prav zanimiva je bila tudi razprava delegata iz rudnika premoga v Podgorci. Slab odnos do dela je v tem rudniku značilen. Vsi delavci imajo doma posestva in to je njih prva skrb. Ni torej čudno, da so v rudniku zabeležili letošnje leto 380 neopravičenih izostankov. Razen tega delovni kolektiv ni stalen. Letos se je zaposlilo 50 novih ljudi, odšlo pa jih je 30. Med upravnim odborom, delavskim svetom in sindikalno podružnico v rudniku ni prave povezave; sindikalna organizacija prav malo vpliva na razmere v podjetju.

Nadalje je razprava prikazala prav obširno in pisano problematiko, s katero bi se moral ukvarjati okrajni sindikalni svet. Upati je, da bo novoizvoljeni občinski sindikalni svet povzel iz te razprave ustrezne sklepe in da občni zbor ni bil zaman. -mr

Koristi obratne ambulante

Pred približno dvema letoma je v tovarni dušika pričela obratovati obratna ambulanta. Od takrat pa do zdaj je ambulanta dosegla že več pomembnih uspehov. Obratna ambulanta, ki ima ves potreben instrumentarij in tudi lasten rentgenski aparat, vodi zdravnik dr. Čadež. Rezultati pregledov v tovarni ambulanti so pokazali zelo zanimivo ugotovitev. Ugotovljeno je bilo, da na zdravje tovarnijskih delavcev in namreč največje socialne, finančne, stanovanjske pa tudi številne druge težave.

Pri dosedanjih pregledih je bilo med drugim ugotovljeno, da delavci v glavni delovni hiši na reumatizmu kosti, mišic in sklepov, črevesnih in prebavnih motnjah, kakor tudi na kožnih boleznih. Med drugimi je bilo opaziti tudi podhranjenost, ki čisto povzroča razna bolezen in mikro storišnosti. Glede na to so bili storjeni vsi potrebni ukrepi, da se to stanje popravi. Preko Sanitarne inšpekcije in inšpekcije za delo je podjetje uspelo, da lahko daje na težkih delovnih mestih delavcem dodatni obrok hrane. V devetih mesecih so letos razdelili 90.531 litrov kave, 1230 litrov mleka in 208 kg masla. Delavci na izredno težkih delih zlasti pri elektrorežanju, prejetanju neomejene količine kave, transportu delavci pri razkidanju apna ter laboranti z ozirom na zdravju škodljivo delo pa mleko. Za zdravstveno zaščito je podjetje plačalo 3.109.000 din, za zaščitna sredstva v letnem obdobju pa 6.512.451 dinarjev. Med kratkim je obratna ambulanta pokazala precejšnjo število žena na ginekološki pregled. V podjetju so po navedeni obratne zdravniške ureduji tudi po vseh oddelkih higieni svetili prostor, kjer lahko delavci v miru zdravijo malice. Uredili so pota do tovarne in kanalizacije, že nekaj časa pa prevajajo na delo tudi delavce iz oddaljenih krajev. Vseh koristil, ki jih imajo delavci od obratne ambulante.

Po levi strani ceste je vozil

V petek popoldne je vozil z avtobusom po Trstenjakovi ulici v Ptuj vozniš Jančič Letopija. Vozil je po levi strani in se tako zalotil s avtobusom v stanovanjsko hišo. V avtobusu je bilo dvanajst potnikov, ki k sreči nobeđen od njih ni bil telesno poškodovan. Na avtobusu je nastalo pri ozgodbi za okrog 25.000 dinarjev, na poškodovani hiši pa za okrog 12.000 dinarjev škoda.

PRAZNA SMUCISCA

Kljub velikemu hrupu o hudi zimi, visokem snegu, mrazu in ledu, je Pohorje še vedno dokaj neenakomerno pokrito s snežno odejo. Odkrito je treba priznati, da se gostilnici in ljudje iz turističnega tabora teh napovedi niso ustrašili, nasprotno, zelo so jim bile všeč. Po končani letni sezoni je v hotelih in planinskih postojankah špet ostalo preko 1000 postelj praznih. Podjetja so se pripravljala in se že pripravljajo na zimsko sezono. Toda zimske sezone brez snega ni. Vendar se gostilnici, posebno na Pohorju, nadejajo, da bodo nekaj malega dosegli tudi v zimski sezoni. Zanimljivo je, da je okrog Ribniškega jezera pojavilo le nekaj nabeđenih smučarjev, ki so prišli na ogled. Toda smučiči nimajo dovolj snega in treba je čakati...

CRNI RIBEZ IN MALINE

Letos so maline precej dobro obrodile. Za soljarje in priljubene nabiralce pomenijo maline lep zaslužek. Zda pa so se oglasili kmetijski s svojimi spektrom, v katerem priporočajo prav Pohorec, naj bi načetno in v velikih količinah gojili črni ribez. Pozimi seveda ne, pač pa na pomlad. Kmetijski

pravijo, da so zlasti na Pohorju zelo ugodni pogoji za gojenje tega sadeža. Trdijo, da je črni ribez zelo iskano izvozno blago, ki ima vselej trdno ceno. Zračnali so tudi, da daje i ha črnega ribeza 600 tisoč dinarjev dohodka letno, kar je skoraj za dvajsetkrat več, kot če planinski kmetje gojijo manj vredne čitricice. Za v prvem letu je dohodek od ribeza za štirikrat večji, pozneje pa se s vsakim letom stopnjuje in doseže po štirih do petih letih 100 odstotkov. Navodila za gojenje črnega ribeza, kot tudi ostalega jagodičevja daje izvorno podjetje "Slovenija sadje", ki je organiziralo v ta namen poseben odedek. Številke so zelo vabljive in če pristojemo se dejstvo, da sklone odkupovalce s pridlovalci trdne pogodbe za vsakoletni odkup črnega ribeza, potem se bodo bržkone Pohorci odločili za ta poskus. Dobro bi bilo, ko bi s kmeti po kmetijskih zadrugah o tem še podrobneje spregovorili, saj bi gojenje črnega ribeza namesto čitricice pomenilo na Pohorju pravo agrarno revolucijo. Ie že bi uspela, bi se Pohorci bržkone zelo oddahnili od sedanjih težav in skrbil, ki jih imajo s svojimi njivami in polji. Na Pohorju imajo kmetje poleg črnega ribeza možnost gojiti tudi še druge sa-

deže. Nekaj nasadov malin je že na mariborski strani Pohorja. Če bi začeli kmetje in zadruge razmišljati še o načrtni gojitvi raznih zdravilnih rastlin in zelišč, ki imajo trajno visoko ceno in vrednost, bi nemara ob majhnih investicijah kmetijstvo na Pohorju, Korzaku in na Koroškem čez nekaj let ne pomenilo več pasivne postavke v zasebnih in občinskih proračunih. Na Pohorju je zima in dobro bi bilo, ko bi jo Pohorci skupno s prizadetimi strokovnjaki izkoristili za razmišljanje o novih možnostih za zboljšanje svojega kmetijstva.

SKALJENO ZIMSKO ZATISJE

Kako so se letni časi spremenili, bi na Pohorju najlaže sprevredilo po tem, da ljudje nič več ne dajo na zimo. Zima ne pomeni več ovire za gradbenike in brčarje je to vsem, ki uspejo šele jeseni spraviti skupaj denar za razna dela, v prijetno zadovoljstvo. Kmetijska zadruga v Lovrencu in gozdarji so se kljub bližajoči zimi odločili za graditev nove ceste iz Lovrenca proti Lenu. Delavci so že prišli za krampe in lopate in prav verjetno je, da bodo do prvega snega že marsikaj napravili. Nova cesta bo povežala Ribnico in Lovrenc in bo v veliko korist kmetijstvu

Koda nad Sumikom n/P(1100)in

Mimo olimpijskega gesla

Olimpijski ogenj ne gori več. Športniki vsega sveta se obračajo v svoje domovine. Melbourne dobiva počasi nazaj lice, ki ga je imel preden je postal središče pozornosti svetovne športne javnosti.

Nismo se prevarili, ko smo pred začetkom olimpijade zapisali, da bodo XVI. olimpijske igre dobio počasi nazaj lice, ki ga je imel preden je postal središče pozornosti svetovne športne javnosti. Nismo se prevarili, ko smo pred začetkom olimpijade zapisali, da bodo XVI. olimpijske igre dobio počasi nazaj lice, ki ga je imel preden je postal središče pozornosti svetovne športne javnosti.

Sam način otvoritve olimpijskih iger, z defilejem reprezentanc z državnimi zastavami, način razglasitve zmagovalca (in toniranje himne in dolgom zastaje) — s tem v zvezi pa različno reagiranje gledalcev z oziroma na njihove simpatije proti posameznim državam, vse to ni koristilo zblizovanju športnikov različnih držav.

Dejstvo je, da je bila pozornost med obojema olimpiadama, kakor tudi že prej, usmerjena na »doboje« med ZDA in SZ, katera izmed njiju bo osvojila več medalj. Medtem ko so Američani osvojili največ medalj v atletiki — glavni športni panogi — pa so Rusi po tihem nabirali medaljo za medaljo v manj popularnih športih in tako prišli po neuradnem točkovanju daleč pred svoje tekmece, če jih lahko tako imenujemo.

Po presoji oseh strokovnjakov, ki so si ogledali olimpiado, se morajo Rusi zahvaliti za svoj uspeh samo trdnemu in napornemu treningu. Pa ne samo Rusi. Tudi ameriški atleti, avstralski plavalci in ostali tekmovalci, ki so bili med mnogimi, ki so v Melbourne izboljšali svetovne olimpijske rekorde. Na ta način je olimpiada v tekmovalnem smislu vsekar uspela. Ni pa uspela, če se spomnimo besed Pierra, Coubertina: »Najpomembnejša stvar na olimpijskih igrah ni zmaga, ampak udeležba.«

Kako pa so to razumeli v Melbourne? Morda s tem, da so vaterpolo tekmi Madžarska — SZ morali odpeljati v bolnišnico. Madžarska Zadora, ker ga je ruski igralec tako močno udaril po očesu? Morda gledalci na finalu sabljaškega tekmovalca, ko so Madžaru zgolj ploskali. Rusu pa dosledno žvižgali? Morda sodniki pri skokih v podo s tem, da so načrtno zapostavljali Američane? Ne, to ni bilo v smislu olimpijskega gesla.

Cepprav so prireditelji to spoznali in skušali nekako stvar popraviti s spontanimi defilejem ob spečanem zaključku, ko so korakali udeleženci drug pri drugem ne glede na narodnost, barvo in prepričanje, pa oseh teh senčnih strani niso uspeli zakriti.

Ce damo sedaj na tehnično slabe in dobre strani XVI. olimpijskih iger, potem bomo sicer z veseljem ugotovili, da se bo tehnika naglajna na dobro stran. Izkušnje iz Melbourne pa naj bodo šola za prireditelje XVII. olimpijade v Rimu.

D. P.

Več kot deset gostov

LJUBLJANSKI HOKEJISTI OBETAJO BOGATO SEZONO

Umetno drsališče na Jesenicah je tudi v Sloveniji nekoliko podaljšalo hokejsko sezono. Medtem ko se pred nekaj leti sredi decembra ne bi niti pomislili na hokejsko tekmo, lahko zabeležimo letos v istem času že živahno razgibanost naših hokejistov — celo kar lepo bilanco v mednarodnih in meddržavnih nastopih. Pri tem imajo glavno besedo Jeseničani, na drugem mestu pa Ljubljana kot gost.

Vsi ti nastopi in dobri uspehi so nam porok, da bo letos še več naših hokejistov obleklo državni dres. Obenem pa so zelo dobra priprava na osrednjo prirediteljsko zimsko sezono, svetovno hokejsko prvenstvo B skupine v Beogradu. Prav zaradi te prireditve, katere točen datum je bil določen šele pred mesecem dni, ni bilo možno doslej sestaviti koledarja republiških prireditev, niti niso mogli klubi pripraviti gostovanj.

Cepprav bo središče pozornosti Beograd in bodo naši igralci tam od 30. jan. do 3. febr., ko bo državno prvenstvo, najbolj pa še do konca svetovnega prvenstva 15. febr., bo tudi v Sloveniji nekaj pravih prireditev.

Gre predvsem za prvo slovensko ligo, v kateri so Jeseničani, Ljubljana, Papirnarica in Celje. Srečanja so samo enkratna, ker za povratna ni časa. Tekme bodo 22., 24. in 26. januarja na igriščih, ki jih bo določil žreb. V primeru slabega vremena bo turnir teh klubov med 25. in 27. januarjem na Jesenicah. Razen prve bomo imeli v Sloveniji tudi B hokejsko ligo. V tej so delujoči vsi ostali klubi, razpored tekem pa bo določen šele kasneje po prijavih. Da pa bodo tudi mlajši hokejisti lahko pomerili svoje moči, bo letos prvi organizirano mladinsko prvenstvo Slovenije, ki bo v Kamniku, v času zimskih počitnic.

Prva zvezna prireditev bo srečanje na Jesenicah med državnima reprezentancama Avstrije in Jugoslavije dne 19. in 20. januarja. Predtekma bo srečanje reprezentance Slovenije in Hrvaške. Če pa bo led tudi drugod v Sloveniji, bo eno srečanje med slovenskimi in hrvaškimi hokejisti v Ljubljani, drugo pa v Celju. Razen teh prireditev, ki so republiškega in zveznega značaja, pa bodo za dobre me bodo 22., 24. in 26. januarja na igriščih, ki jih bo določil žreb. V primeru slabega vremena bo turnir teh klubov med 25. in 27. januarjem na Jesenicah.

me bodo 22., 24. in 26. januarja na igriščih, ki jih bo določil žreb. V primeru slabega vremena bo turnir teh klubov med 25. in 27. januarjem na Jesenicah. Razen prve bomo imeli v Sloveniji tudi B hokejsko ligo. V tej so delujoči vsi ostali klubi, razpored tekem pa bo določen šele kasneje po prijavih. Da pa bodo tudi mlajši hokejisti lahko pomerili svoje moči, bo letos prvi organizirano mladinsko prvenstvo Slovenije, ki bo v Kamniku, v času zimskih počitnic.

Posledice politične nestrpnosti: madžarski vaterpolist Zador s prebito arkado po tekmi Madžarska — SZ

Brzovjavke

● LONDON, 11. dec. — Kombinirano moštvo zagrebških nogometašev je igralo sinoči v mestu Portsmouth z lastninskimi klubom. Članom 1. angleške nogometne lige. Zmagalo je domače moštvo s 4:2 (2:1). V 21. min. je Medved privedel zagrebško moštvo v vodstvo. V 28. min. so si Angleži zabili avto-gol. V drugem polčasu pa so zagrebški nogometaši igrali slabo.

● MELBOURNE, 11. dec. — Naša olimpijska nogometna reprezentanca je zapustila Avstralijo in odprla pot v Indonezijo, kjer bo odigrala štiri tekme. Prvo srečanje bo 13. decembra v Padanu, 16. v Medeni ter 19 in 23. v Djakarti. Njeni nasprotniki bodo reprezentanca mest, reprezentanca indonezijske armade in pokrajinske reprezentance. Naši nogometaši bodo zapustili Indonezijo 24. decembra in bodo verjetno odigrali po eno tekmo v Kalkuti in Rangunu.

● TITOGRAĐ, 11. dec. — Madžarski prvotransadni klub Ujpest bo jutri, v sredo igral z Budućnostjo v Titogradu, v nedeljo pa proti Zagrebu v Zagrebu.

● MELBOURNE, 11. dec. — Na olimpijskih igrah v Melbourne so doslej porušili rekordno število rekordov: 62 disciplin so dosegli 52 novih olimpijskih in 19 svetovnih rekordov.

● BEOGRAD, 11. dec. — Jutri in v četrtek bo na beograjskem umetnem drsališču velika revija na ledu, ki jo bodo izvajali izvrstni drsalc iz Budimpešte.

● CANNES, 11. dec. — Šahovski klub v Cannesu pripravlja za prihodnjo pomlad velik mednarodni šahovski festival, ki bi obsegal mednarodni turnir, ekipna tekmovalna in druge prireditve. Klub je določil nagrade v znesku 250.000 frankov.

tekme poskrbeli še klubi. Najaktivnejši so bili doslej Jeseničani, ki so nam že predstavili nekaj avstrijskih in ena bevarski klub. Obetajo pa še gostovanje čeških in nemških klubov. Tudi Mariborčani bodo povabili v goste kakega moštvo iz Avstrije in še katero izmed najboljših jugoslovanskih.

Ljubljanci pa seveda nočejo zapustiti. Kratko sezono bodo kar najbolje izkoristili, gledalcom pa nudili kar največ kvalitetnih prireditev. Tako bodo od domačih klubov imeli dvakrat v gosteh Jeseničane, enkrat pa Partizana. Iz tujine pa bodo najbrž prvi gostje švicarji, s katerimi bi se lahko pomerili, če bi imeli v Ljubljani led, obetajo pa, da bodo še prišli, če bo le led do konca meseca. Za začetek januarja so povabili eno najboljših poljskih moštvo — HC Kryakco. Prav tako pa bo gostovalo eno izmed italijanskih moštvo s katerimi so se Ljubljanci pomerili lani v Italiji. Razumljivo je seveda, da sezona ne bo minila, ne da bi videli nekaj moštvo našega severnega soseda. Beljanci in moštvo Kitzbühla pridejo zagotovo, morda pa tudi KAC-ovi hokejisti, če se bodo le ojunčili po dveh letosnjih porazih. Če k temu prijememo še eno nemško moštvo, ki bo nastopilo pod Cekinim gradom, vidimo, da bo v Ljubljani 6 mednarodnih tekem in razen 1. lige štirje prav napeti domači dvoboji. Ugotoviti moramo, da hokejisti na svoje gledalce niso pozabili in si zato lahko želimo le, da bi bilo dovolj ledu, da bodo svoje načrte lahko tudi uresničili.

Zmagovalca v modernem peterboju: na levi Sved Lars Hall (zlata) in Finec Mannonen (srebrna)

ZLATA MEDALJA — velika odpoved

Norvežan Egil Danielson, zmagovalce v metanju kopja

Lars Hall, 21-letni Sved je prvi športnik, ki mu je uspelo dvakrat zaporedno osvojiti medaljo v modernem peterboju, eni izmed najtežjih olimpijskih disciplin.

Prve Hallove besede po njegovem velikem uspehu so bile: »Zlata medalja pripada moji ženi za njeno potrpežljivost, ki jo je imela z menoj, ko sem jaz treniral. Trenin mi je vzel vse prosti čas, tako da preprosto rečeno, sploh nisem živel z družino in skrbel zanjo. Odslej naprej se bom posvetil družini.«

Po Hallovem uspehu v Melbourneu so njegovo ženo povabili na razgovor pred zvočnik švedskega radia. Zelo zanimivo je pojasnila izjave svojega moža:

»Seveda, zelo se veselim Larsovega uspeha, ki sem ga pričakovala, vendar upam, da se ne bo vse potovalo za zlato medaljo, saj tako mi je obljubil. Nihe n. v. ve, kako oboje trenin mi je bil potreben. Zjutraj ob 6. uri je vstal in se izginil k treningu, da je treniral tek. Ko se je vrnil, je bil zjutraj v naglici ga je pospravil, kajti mudilo se mu je v službo. Popoldne in v gostokotar tudi zvečer je spet treniral. Nismo ga pogostokrat videli. Menim, da je za trenin za takšen uspeh, ki ga je moj mož že drugič dosegel, potrebno preveč časa, da bi mogli biti še nadalje aktivni.«

Hall je bil presrečen, ko so ga pozvali k intervjuju, vendar je govoril o tem, da ne bo več nadaljeval te športne kariere. »Čim starejši sem, toliko težja postaja moja naloga. Hall misli torej realistično, ve, da vsekakor ne more več trenirati, da vsekakor ne more trenirati športnik, če si hoče zagotoviti uspeh, pa mora pri tem odločno jezdit, sabljati, streljati, plavati in teči. Vsaka izmed teh disciplin zahteva specialni trenin, predvsem pa čas. Hallova žena ni povedala nič predrtnega. Spomnim se le, da je večina tekmovalcev modernega peterboja volakov, oficirjev, ki večji del treninga opravijo v svojem službenem času. Hall pa je civilist in to pomeni zanj velik handicap.«

Svedi imajo čudovito tradicijo v modernem peterboju. V devetih olimpijskih tekmovalnih osmkrat osvojili zlato medaljo. Hall je to pot v Melbourne, reši tradicijo, kajti oba njegova rojaka, Thofeldt in Hans, sta izpadla.

Čutil je zmago, ko je bilo kopje še v zraku

So primeri, ki govorijo o tem, da športniki čutili nov rekord, oziroma zmago, še preden so za to zvedeli po zvočniku. Norvežan Egil Danielson je na olimpijskih igrah v Melbourne pri svojem četrtem metu vrget kopje 55,71 m in postavil nov svetovni rekord. Takoj ko je Danielson zletel s kopja iz rok, je zavričkal in dvignil roko v znamenje uspeha. Danielson je bil v trenutku, ko je kopje še letelo po zraku, pripravljen v svojo zmago. Kot rečeno, ta primer ni osamljen. Olimpijski zmagovalci v Cortini Toni Sailer je pripovedoval, da je v trenutku, ko je smikal skozi cilj, bil popolnoma prepričan v zmago, čeprav ni pogledal na časovno tabelo in še preden ga je napovedovalec proglasil za zmagovalca.

Deset let marljivega dela

JUBILEJ AVTO-MOTO KROŽKA POLJANE

Letos smo napisali o naših avto-moto športnikih v Sloveniji že mnogo pohvalnega in zanimivega. Njihova dejavnost se je prav ob 10-letnici avtomoto krožka Poljane močno razširila in ob teletojnih obhodi zborih dobro lahko pripadniki te organizacije z zadovoljstvom pregledali svoje delo, saj bodo bilanco zelo pozitivno.

Ce pa govorimo o najbolj razgibanih društvih in krožkih, ne moremo mimo najstarejšega avto-moto krožka v Ljubljani, ki je nedavno slavil 10-letnico svojega dela in s tem tudi začetka avto-moto dejavnosti v Ljubljani nasploh. To je AMK »Poljane«, ki ga po značaju mnogi ljubljanci, najbolj pa seveda ljubitelji avto-moto športa, okrog upravnega odbora društva, kajti krožek »Poljane« je bil sprva avto-moto društvo nekdanjega III. rajona Moste, so se zdeli zbrati mladi ljudje raznih poklicev, ki so ob letnici 10-letnice krožek lepo številko 348 članov.

Krožek je znal izbrati pravo pot svojega dela. Predvsem je stremel za tem, da bi vzgojil čimveč novih šoferjev, pri tem pa ni pozabil na mladino in pionirje. Dvoranica na Poljanah, ki jo društvo uporablja pri vzgoji novih šoferjev, 101 tečajnik — od tega 5 žensk, 84 moških in 13 gojenecv predvojaške vzgoje — so letos opravili izpite pred komisijo Tajništva za notranje zadeve. To pa ni bila lahka naloga, kajti krožek ima na razpolago za tečajniške voznike le en avtomobil in en motor, ki že dolgo dobo služita svojememu namenu. Nemajhna služba za uspehe pri tečajih in izpitih gre pri tem predvsem predsedniku krožka, mojemu prijatelju Vrhovcu in instruktorici tov. Mimi Kranjc, ki sta dan za dnem pri delu v krožku — prvi kot mehanik za popravilo voz, druga pa pri praktičnih voznjah. S tema dve-

ma članoma in funkcionarjema je tesno povezana zgodovina krožka. Tov. Vrhovec je namreč ustanovitelj in že 10 let predsednik, Kranjčeva pa njegova sestra in rokas in sekretar.

Vse to smo slišali na sobotnem jubilejnim obhodu zboru, ki je potekal v zelo tovariskem vzdušju. Udeležili so se ga zastopniki ostalih ljubljanskih AMD, Ljnske tehnike in terenskih množičnih ter političnih organizacij. Vsi so dali priznanje članstvu ter odboru za navedeno uspešno delo, saj so člani krožka, razen tega, da so se posvetili vzgoji novih šoferjev, sodelovali pri raznih prireditvah in tekmovaljih, imeli so tudi na tem področju lepe uspehe.

V razpravi so sklenili, da bodo podvojili svoje napore v korist krožka in avto-moto športa nasploh. Najzanimivejši člani so dobili priznanja, velika odobravanja pa je dobil tov. Vrhovec, ki mu je članstvo podarilo za njegove velike zasluge zračno puško. Vrhovec je namreč tudi navdušen strelce ter povzorce svoje delo v krožku tudi s strelstvom.

Prihajujemo, da bo novi odbor v prihodnji poslovni dobi skupaj s svojim članstvom ponovno dokazal vse svoje sposobnosti.

Novo avto-moto društvo v Ljubljani

Preteklo soboto se je Avto-moto krožek Trnovo-Vič na svoji skupščini osamosvojil in postal novo ljubljansko avto-moto društvo. Do osamosvojitve se je krožek delil v dva oddelka, ki sta se prekršila v svojem delu. Ne gre namreč zgolj za agilitno tega krožka, ki je skoraj vsak mesec organiziral kakšno prireditev, izvežbal 83 šoferjev, med njimi 40 žensk, marveč za dejstvo, da si je na svojem področju ustvaril vse

pogoje za samostojno delo izkroma za ločitev od osrednjega avto-moto društva »Ljubljane«.

SAHOVSKO PRVENSTVO MARIBORA

Vodi Pem
Maribor, 11. dec. — V III. kolu sahovskega prvenstva Maribora so bili dosegli naslednji rezultati: Sagadin — Švajncor 3:1, Nemec — Pem 6:1 (1). Njegovan — Ekart 1:0, Mikunda — Brišnik 1:0, Kušar — Aeko 1:0.
Po tretjem kolu vodi Pem s 3 točkami pred Kušarjem 2,5, Mikundo 2, Aekom 1,5 itd.

JUTRI MARIBOR — GARNIZIJA JLA
Jutri ob 17. uri bo v počastitev dneva JLA v domu JLA dvoboj na 50 desek med Mariborom in reprezentanco mariborske garnizije.

Samo štiri keglje manj kot 900

V nedeljo so v Kranju gostovali kegljači iz Rusi. Preizkusiti so hoteli svoje moči v srečanju s Kranjskimi, karati pa je videti novo kegljišče, ki je bilo pred dnevi otvorjeno v Kranju. Tudi tokrat smo videli, da je novo kegljišče odlično, saj so Kranjanci na njem postavili rezultat 5018 kegljev, pri tem pa še niti niso nastopili kompletni. Miro Ambrožič je bil ob tej priliki postavil še svoj osebni rekord in rekord kegljišča 896 kegljev, torej samo 4 keglje do svetovnega zida.

Rezultati: Triglav — Kranj 5018 (Kordec Ljotje 798, Bajc 815, Starc 841, Martelanc 843, Ambrožič Lado 825 in Ambrožič Miro 896, Ruše 4397 (Stupar 750, Sekulič 763, Pečnik I. 784, Trampuš 746, Kac 743 in Pečnik II. 819). RS

PRO DAMO LIMUZINO BMW tip 1938

45 KS, 4-sedežna, črna

Z REZERVNIMI DELI AVTO SPOSOBN ZA NAJTEŽJI TEREN

CENA 600.000 DIN

CENJENI INTERESENTI NAJ SE INFORMIRAJO PRI

KOMBINAT LESNO PREDELOVALNE INDUSTRIJE LOGATEC

TELEFON 1 ALI 22

4626

PATRICK QUINTIN

IŠČIEM SAMEGA SEBE

— Nič ne maraj, ptrok, — je rekla s svojim toplim, bogatim, polnim glasom. — To je tista tvoja rana na glavi, vem. A kmalu bo bolje, moj Gordy.

— Gordy?

— Da, dragi, to je tvoje ime. Gordy Friend. Namreč Gordon Ranton Friend Tretji.

Nekdo je lahko potrkal na vrata.

— Kdo je?

Vrata so se odprla in skoznje je služkinja pomolila glavo z belo kapo. Opazil sem, da so se njene oči takoj radovedno ozrle na mojo posteljo.

— Kaj je, Nettie?

Doktor Kraft je tu, gospa Friend. Zdaj je prišel. Naj ga pripeljem gor?

— Dobro, da je prišel. Ne, Nettie, sama stopim dol.

Vstala je, se nagnila nadme in me poljubila na čelo. Pramen njenih bakrenih las me je poščegetal po obrazu.

— Miren bodi, dokler se ne vrnem, — je rekla. — In ne napačaj se, da bi se česa spomnil. Nasprotno, poskušaj ponavljati: Jaz sem Gory Friend. Meni na ljubo.

Potem je odšla, visoka, dostojanstvena, mirna v vsej svoji črnini.

Ko je odšla, sem jo poskušal ubogati. Zleknen v tej razkošni postelji sredi velike sobe, polne sonca, sem skušal zbrati svoje borne polzvedbe.

Doletela me je avtomobilska nesreča. Imel sem zlomljen podlakt in nogo ter rano na glavi. Bil sem v svoji hiši, v svoji sobi, v svoji postelji blizu Long Beacha v Južni Kaliforniji. Moje ime je bilo Gordy Friend, Gordan Friend Tretji.

Toda to so bile same besede. In nikjer jih nisem našel v spominu. Besede, ki jih je izgovorila moja mati, imena, ki sem jih zvedel od nje.

Moja mati? Moje ime? Letalski vijaki so spet začeli brnети, in čeprav sem jih sovražil in se jih bal, so se mi zadrželi vse bolj resnični in stvarni kakor vse tisto, kar so mi ljudje pokazali in rekli.

Ko bi se vsaj lahko spomnil pomena tega brnenja vijakov in motorjev!

Vijaki! Letalo! Nekdo je odhajal z letalom.

Toda kdo?

Mar si pospremil koga, ki je odletel z letalom?

DRUGO POGLAVJE

— Nekdo, ki je odletel z letalom. — Te kratke besede so bile povezane med seboj in dozdevalo se mi je, da imajo poseben pomen.

Za hip sem imel občutek, kakor da sem tik na robu resnice. Tedaj so se misli in besede zmedle. Izginil sem in se potem kakor sprito neke mračne čarovnije spet znašel, toda onemogel, prazen.

Kakor brodolomec, ki grabi za bilko, ki mu je, priplaval pred oči, sem se oklenil edine gotovosti, ki mi je bila dana: jaz sem Gordy Friend.

Radovednost me je pripravila, da sem dvignil glavo z blazine, da bi se porazgledal po sobi. Spet sem videl tiste majhne reči, ki so mi oči že prej obvisle na njih. Kraj toaletne mizice, razkošne in s čipkami prekrute, se je krivil ležalni stol, prevlečen s svetlo-zeleno svilo. Sonce je bilo povsod in soba je bila od njega vsa jasna, svetla. Čez ležalni stol je bila položena domača halja z nabranimi čipkami. Povsod vaze, prepelne omamne vonjavega cvetja: vrtnice, dalije, dolgih, sabljastih listov perunike.

Pogled se mi je presledkoma ustavil na eni stvari, na drugi, na vseh po vrsti, a vedno znova se je povrnil na domačo haljo, položeno čez ležalni stol. Motril sem jo, kakor da bi mi mogla odkriti skrivnost, ki me je mučila. Zenska domača halja. Pravzaprav je bila ženska vsa oprema v sobi, nečimrna, živahna, čedna.

Toda v čem je bila skrivnost? Zakaj je bila ta moja soba opremljena tako žensko?

Ni mi šlo od rok, da bi razpletel misli: čimbolj sem se upiral, toliko težja tema mi je legla na možgane.

— Jaz sem Gordy Friend, — sem glasno dejal. — Jaz sem Gordon Ranton Friend Tretji.

Tedaj je nekdo odprl vrata. Vstopila je moja mati. Bolj sem jo občutil, kakor videl. Občutil sem njeno jesensko prisotnost, kako se ulega na pomladansko svežino sobe. Ko je prišla do mene, mi je nežno položila roko na čelo.

— Doktor Kraft je tu, dragi. Pravi, da si ne dela nobenih skrbi. Vsega je kriv le pretres možganov.

DNEVNE NOVICE

Klub kulturnih delavcev in Društvo književnikov vabita svoje člane na Gregorčičovo proslavo (ob petdesetletnici smrti), ki bo v četrtek, dne 12. decembra ob 20 v klubu.

Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija Ljubljana, sporoča, da bo cesta II. reda št. 323 Trzin-Kamnik-Gornji grad v km 19,900 pri Rudniku kolinu v Crni na odseku preložitve delno zaprta v času med 11. in 23. decembrom zaradi dopolnilnih del na mostu. Cesta bo zaprta za ves promet v naslednjih urah 7.30-10, 10.30-13, 13.30-15.30 in med 16 in 19, medtem ko bo v nočnih urah promet odprt. V nujnem primeru (reševalni ali gasilni avto) bo cesta usposobljena za prevoz v roku 10 minut.

Za čiščenje mastnih madežev dobijo v vseh trgovinah, kjer kupujete milo, tudi preparat FLEX. Nobenemu gospodinjstvu ne sme manjkati FLEX. Čudovito izgleda. Tako mladostni in svež obraz imaš danes! Take opazke boš žela, če si boš napravila masko TEINT BELL.

ISOL
čisti kovine in steklo!

PREDAVANJA

Geografsko društvo vabi na predavanje prof. dr. Iva Rubčić iz Zagreba o bistvu in problemih kulturne geografije. Predavanje bo v sredo, 12. decembra ob 20 v Balkonski dvorani na Univerzi.

Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicinske višje semestrov na predavanje tov. prof. dr. Ivana Kanoniča: »O znanstveni praksi in praktični dejavnosti duševne higijene pri nas« (Nadaljevanje). Predavanje bo v petek, 14. decembra 1956 ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani.

Slovensko geološko društvo vabi na predavanje doc. D. Kuščerja: »Ena od geoloških kartiranj v Kaledonidih z lepimi barvnimi diapozitivi«. Predavanje bo v sredo, 12. decembra ob 17 v Matematični predavalnici na Univerzi.

Predavanje. Akcijski odbor psihiatrov in duševnih higienikov psihiatric in klinike Medicinske fakultete in Bolnišnice za duševne in živčne bolezni, Ljubljana-Polje, vabi tovaršne zdravnike in medicinske višje semestrov kot tudi ostalo zainteresirano akademsko javnost na predavanje prof. dr. Janeza Kanoniča: »O znanstveni praksi in praktični dejavnosti duševne higijene pri nas« (nadaljevanje). Predavanje bo v petek, 14. decembra ob 19.30 v predavalnici Interne klinike.

ZAHVALA
Ob bridki izgubi moje ljubljene žene

Mare Černivec - Jurčec

Se vsem, ki so v težkih trenutkih z mano sočustvovali in mi izražali svoje sožalje, najlepše zahvaljujem. Iskrena zahvala vsem množičnim organizacijam in drugim darovalcem vencev, govornikom, pevcom, godbi in vsem, ki so jo v tako častnem številu spremlili na njeni poslednji poti. Fran Jurčec in sorodstvo.

Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija Ljubljana in Podružnica sindikata prometnih delavcev Jugoslavije, Uprave za ceste LRS Tehnična sekcija Ljubljana javljajo, da se je smrtno ponesrečil

FRANC POTOČNIK

cestni nadzornik Cestnega nadzorstva Litija

Pogreb pokojnika bo v četrtek, dne 13. decembra 1956 ob 15. uri iz Nikolajevke mrljke veže na Žalah. Zvestega in marljivega člana našega delovnega kolektiva bomo ohranili v trajnem spominu, svojcem pa izrekamo iskreno sožalje

Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija Ljubljana in Podružnica sindikata prometnih delavcev Jugoslavije, Uprave za ceste LRS Tehnična sekcija Ljubljana javljajo, da se je smrtno ponesrečil

FRANC MAČEK

cestar Cestnega nadzorstva Litija

Pogreb pokojnika bo v četrtek, dne 13. decembra 1956 ob 10. uri dopoldne na pokopališču Dolsko. Zvestega člana našega delovnega kolektiva bomo ohranili v trajnem spominu, svojcem pa izrekamo iskreno sožalje

»CEMENTARNA TRBOVLJE« v Trbovljah

bo sklepala pogodbe

za dobavo cementa v letu 1957

v času od 15. do 20. decembra 1956

v svoji direkciji v Trbovljah

V ZALOŽBI ZVEZNEGA ODBORA SZDLJ BODO IZŠLE KONEC TEGA TEDNA

Osnove družbenega plana za leto 1957
(ekspozé — debata — resolucija)

Knjiga vsebuje ekspozé podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Svetozara Vukmanovića-Tempe, govor podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja, zgoščena izvajanja vseh 70 ljudskih poslancev, ki so sodelovali v razpravi o osnovah družbenega plana za leto 1957, kakor tudi resolucijo Zvezne ljudske skupščine.

Knjigo je pripravil redakcijski odbor: Dušan Blagojevič, Olga Kreačič, dr. Jaša Davičo, Vojo Terič, Ljubomir Veljković in Rade Vujović.

Ker je to edina izdaja, v kateri bodo objavljene vse razprave zadnjega zasedanja Zvezne ljudske skupščine, na katerem so bile prikazane smernice ekonomske politike za leto 1957, je ta knjiga potrebna vsem organizacijam in vodstvom SZDLJ, političnim delavcem, podjetjem, ustanovam in zadrugam.

Izdaja je v srbohrvaščini (v latinici) in vsebuje preko 200 strani.

CENA 100 DINARJEV

KNJIGA BO IZŠLA V OMEJENI NAKLADI NAROCILA POSLJITE TAKOJ NA NASLOV:

Časopisno založniško podjetje »BORBA«
BEograd, DEČANSKA 31, tekoči račun pri Narodni banki št. 101-T-923. Na hrbtni strani položnice označite: za knjigo »Osnovi društvenog plana za 1957 godinu«.

Cena knjigi je 100 dinarjev, revizorji in knjižarne kakor tudi skupna naročila najmanj 5 izvodov imajo 15 odstotkov popusta.

Knjigo lahko dobite pri vseh prodajalcih časnikov

1440

Nedelja, 16. decembra ob 15: Remec: »Magda«. Izven. Popoldanska predstava.

ob 20: Gorki: »Malomeščani«. Izv.

Danes ob 20 bo peta premiera v letošnji sezoni, drama M. Gorkga: »Malomeščani«. Delo je režiral Igor Pretnar. Igrajo: France Prešernik, Puggljav, Miklavc, Hahnova, Janez Prešernik, Kopač, Svetlova, Zupančičeva, Albreht, Juvanova, Bojčeva, Bučarjeva, Bežljak. Scenograf Butina. Kostumer Jarčeva.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana. Mestni dom

Sreda, 12. decembra: Zaprti. Petek, 14. decembra ob 16: Jurčič: »Sosedov sin«. Ljudska igra. Zaključena predstava. Sobota, 15. decembra ob 20: Wilde: »Idealni soprog«. Igra. Izven. Zadržna večerna uprizoritev. Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-888.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete

Levstikov (Sentjakovski) trg 2. Cetrtak, 13. decembra ob 17: Milčinski: »Zvezdica Zaspanska«. Sobota, 15. decembra ob 17: Malik: »Zlogica Marogica«. ob 20.30: Bevk: »Lenuh Poležuha«. Zadržna.

Nedelja, 16. decembra ob 11: Bevk: »Lenuh Poležuha«. ob 15: Malik: »Zlogica Marogica«.

Ročne lutke Realizacija cesta 28

Sreda, 12. decembra ob 16: Papler: »Hudobni graščaki«. Zaključena predstava za osnovno šolo Zgornja Siska.

Nedelja, 16. decembra ob 17: Papler: »Hudobni graščaki«.

Prodaja vstopnic za vse predstave od srede dalje (razen nedelje) ob 10 do 12 v Upravi, Realizacija cesta št. 28, telefon 32-020 in pol ure pred vsako marionetko predstavo (tudi ob nedeljah) pri gledališki blagajni, za ročne lutke pa eno uro pred predstavo pri gledališki blagajni na Resaljevi c. 28.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE Cetrtak, 13. decembra ob 16: Delderfeld: »Visok je zid«. Zaključena predstava za gimnazijo in strok. šole.

ob 20: Delderfeld: »Visok je zid«. Izven. Gostovanje v Škofiji Loki. Nedelja, 16. decembra ob 16: Delderfeld: »Visok je zid«. Izven in za po-deželje.

KINO

»STORŽIČ«: Premiera sov. barynega filma: »Matk«. Predstave ob 18 in 20.

»SVOBODA«: Ameriški barvni film: »Cas obratuna«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ DOMZAL

KINO

Mehiški film: »Rdeča Konga«. Predstavi ob 18 in 20.

2 BLEDA

KINO

Amer. film: »Provinciálka« (»Dekle z deželje«). Predstavi ob 17 in 20. V glavni vlogi Bing Crosby, Grace Kelly, William Holden in Anthony Ross.

2 JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Milan Čeh. Cesta maršala Tita.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Petek, 14. decembra ob 19.30: Cankar: »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Gostovanje DPD Svoboda Javornik.

KINO »UNION«

italijanski film

Kruh, ljubezen in ljubosumje

II. del. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Gina Lollobrigida in Vittorio de Sica. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO »VIČ«

Ameriški film

Tarzan brani džunglo

V glavni vlogi Gordan Scott in Vera Miles. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Nemški film

»FANFARE LJUBEZNI«

Tednik. V glavni vlogi Inge Egger, Grethe Weiser, Oskar Sima. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

KINO »KOMUNA«: Ital. barvni film: »Carosello Napoletano«. Tednik: Filmske novosti. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjikrat.

KINO »SISKA«

Ameriški barvni film

»Noro početje«

V glavni vlogi Danny Kaye in Mai Zetterling. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. — Na sporedu samo še danes in jutri.

GOSPODARSKI ODESEK OBLO LITJA

RAZPISUJE

mesto šefa

obrtno-knjigovodskega centra v Litiji

POGOJI: Ekonomska fakulteta s prakso ali Srednja ekonomska šola s petletno prakso ali nedovršena srednja šola z najmanj 10-letno prakso v knjigovodstvu. Plača po tarifnem pravilniku o plačah v zavodu. Pravilno kolkovane prošnje vložite najkasneje do 20. decembra 1956 pri odelku za gospodarstvo OBLO Litija. Nastop službe s 1. januarjem 1957. Samsko ali družinsko stanovanje zagotovljeno.

4628

Na podlagi določil člena 91 Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ, št. 51/53) in člena 10 Zakona o pristojnosti Občinskih in Okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34/55) razpisuje Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij Občinski ljudski odbor Postojna

MESTO DIREKTORJA

za Kovinsko podjetje »LIV« Postojna

POGOJI: strojni inženir s 5-letno prakso, strojni tehnik z 10-letno prakso ali ustrezno izobrazbo z dolgoletno prakso pri vodenju kovinskih predelovalnih podjetij

Komfortno družinsko stanovanje preskrbljeno. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošljite na naslov: Občinski ljudski odbor Postojna. Komisija za razpis mest direktorjev najpozneje do 26. decembra 1956

Ponudbi priložite kratak življenjepis in opis dosedanjih zaposlitev

4630

KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE PRI OKRAJNEM LJUDSKEM ODBORU LJUBLJANA

RAZPISUJE

na osnovi člena 29 Temeljneega zakona o štipendijah mesta za

pogodbene štipendije

na Upravi za gozdarstvo OLO Ljubljana

na Gozdarski fakulteti eno;
na Nižji gozdarski šoli v Idriji tri;
na Srednji gozdarski šoli eno

Prednost imajo otroci padlih borcev, žrtev fašističnega nasilja in kandidati iz območja OLO Ljubljana

Prošnje z življenjepisom in opisom premoženjskega stanja družine pošljite na OLO Ljubljana, Komisija za štipendije do 31. decembra 1956. Prošnji priložite tudi potrdilo o šolanju, overovljen prepis zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo o opravljenih izpitih in potrdilo o višini otroškega dodatka

4627

Nafta v Sahari

Po poročilih iz Alžira so odkrili bogata naftna polja na področju Asimes Sauda, okoli 750 kilometrov južno od Alžira. Strokovnjaki so ocenili zmogljivost tega naftnega ležišča na milijardo ton, kar pomeni, da bi dežela s 40 milijoni prebivalcev lahko prihodnjih 50 let zadovoljila s temi vrelci vse svoje potrebe po nafti.

»Vojna in mir« z eksplozijo

V veliki filmski dvorani »Pamamout« v Brooklynu je prišlo v nedeljo med predstavo »Vojne in mir« do eksplozije, pri kateri je bilo ranjenih pet gledalcev.

»Pet litrov piva za slona«

Pred okrepčevalnico nekega hotela v angleškem mestu Halifax se je primerilo pred dnevi nekaj surrealističnih smešnic podobnega. Odrasel slon je vtaknil skozi okence rillec, njegov čuvaj pa je naročil: »Prosim pet litrov piva zanj!«

Gostilničar je natočil pivo v skledo in jo z drhtečimi rokami porinil pred slona, ki je brz vse popil. Čuvaj je še povedal: »Jumbo je ves neumen na pivo.« Ko se je slon že majal po cesti — bil je iz potujočega cirkusa — si je gostilničar opomogel od strahu in poklical novinarje.

Film o dijaškem izletu na Island

Snemalec londonske televizijske postaje je posnel film o 50 dijakih angleških šol, ki so pred kratkim v okviru »polarnih odprav« odpotovali na Island. Osrednje taborišče te odprave je bilo 193 km vzhodno od Rejkjavika ob vzhodni ledeniki Janglókula. Člani te odprave so prebivali v platinenih šotorih, ki so jih postavili po ledu, fantje pa so sodelovali tudi pri tako imenovanih pohodih v okviru znanstvenih raziskav. Zadnji dolgi pohod enajstotisoč dekčkov je trajal šestnajst dni in so morali prehoditi 230 km.

BOJ Z NAHODOM

AMERICANI PRIPRAVLJAJO MNOŽIČNO POSKUSNO CEPLJENJE PROTI NAHODU

Se pred nekaj meseci je bil navadni nahod ena največjih skrivnosti medicinske vede. Vse huje in nevarnejše bolezni so morale druga za drugo odkriti svoje skrivnosti, virus nahoda pa trmasto ostaja neviden tudi pod najmočnejšimi elektronskimi mikroskopi ter neusmiljeno razsaja med ljudmi.

Celo največji specialisti zadržano odgovarjajo na vsa vprašanja, ki jim jih zastavljajo vznemirjene matere pred vsako zimno. Neki strokovnjak je ba je dejal, da traja nahod, če ga zdravimo, teden dni, če ga ne zdravimo, pa tudi teden dni! Zaradi

nahoda trpijo najbolj Angleži, zato se je dr. Christopher Andrews iz Salisburyja odločil pred nekaj meseci, da bo prišel stvari do dna. Začel je »presajati« nahod na vse ljudi, ki so se prostovoljno javili za ta poskus, ker je mislil, da bo na ta način prišel do kakšnega učinkovitega sredstva. Po tisku in radiu je pozval prostovoljce vseh poklicev na brezplačen dopust v svoj sanatorij. Mnogo se jih je prijavilo. V prvih treh dneh so smeli zapustiti sanatorij le pod pogojem, da se bodo izogibali stika z drugimi ljudmi. Važno je bilo, da se ne bi nalezli nahoda drugod. Po treh

dneh jim je vbrizgnil v nos neko tekočino. Šlo je za povzročitev umetnega nahoda. O virusu je imel le megleno predstavbo.

Po zapletenih poskusih je slika samega virusa postala nekoliko bolj jasna. Njegovo telesce je dolgo 60 milijonov milimetrov, torej je mnogo manjši kakor virus gripe. Izmerili so nahodov virus, vendar ga še niso videli, ker so to številko dognali le s propuščanjem skozi različne filtre. Virus nahoda je mogoče konservirati v aktivnem stanju dve leti pri temperaturi 70 stopinj Celzija pod ničlo. Lahko se množi tudi še potem, ko se je razdelil že tisočkrat.

Nahod pogosteje napada ženske. Kemični sestav njihove krvi in plazme je drugačen kakor pri moških, zato se zdi, da one pogosteje smrkajo kakor moški. Toda nahod traja pri ženskah krajši čas kakor pri moških. Dojenčki do enega leta so nekako obvarovani pred nahodom, vendar otroci od enega leta do desetih let dvakrat lažje dobijo nahod, kakor na primer 20 let stari ljudje. Vaški ljudje so odpornejši proti tej bolezni kakor meščani, nameščenci v uradih so pogosteje prehlajeni kakor delavci v tovarnah.

V Ameriki so pred kratkim začeli pripravljati poskusno množično cepljenje proti nahodu. Seveda o sestavi vakcine še ni ničesar znanega. V pričakovanju rezultatov cepljenja proti nahodu se je mogoče za zdaj zadovoljiti z dogmanji, ki je do njih prišel dr. Andrews. Ta je dokazal, da niti mraz niti prepih niti spremembe temperature nimajo pomembnejšega učinka pri infekciji z nahodom. Prav tako je dokazal, da je napačno mišljenje, da je mogoče nahod pregnati z uživanjem velikih količin hrane. Sleherni čezmerno zauživanje jedi slabi notranji sistem, ki je v boju proti nahodu že tako postavljen na hudo preizkušnjo. Torej niti penicilin niti drugi antibiotiki niti tablete ne pomagajo proti nahodu. V pričakovanju učinkovitega zdravila si zdaj lahko pomagamo le tako, da prepustimo organizmu, naj se sam spopade z virusi nahoda. Pomagati se mnogo tako ali tako ne da, saj bomo morali smrkati »v najslabšem primeru teden dni, v najboljšem pa tudi teden dni...«

Mlada švicarska plesalka Diane Mansart, ki jo kaže gornji posnetek kot Bianco v hannerovski uprizoritvi Borisa Blacherja »Othella«, je pokazala toliko talenta, da ji kritiki napovedujejo lepo bodočnost. V prihodnji sezoni bo nastopala na pariških deskah.

Radioaktivne ribe

Oceanografski biološki laboratorij havyjske univerze je pred kratkim začel proučevati vpliv

atomskega žarčenja na ribe. S temi proučevanji bi znanstveniki radi ugotovili, kako se nevarnost

okužbe z radioaktivnostjo razširja med ribami, ki druga drugo požirajo po neskončnem sistemu prehranjevanja, saj je rečeno v pregovorih skorajda vseh narodov, »da velike ribe majhne žro«.

Osnovne poskuse opravljajo z radioaktivnim stroncijem. Najprej gojijo morske alge v posodah, ki so radioaktivne, zatem dajo takšne alge kot hrano majhnim morskim rakom, ki se z njimi hranijo majhne ribe, s temi pa spet velike. Skozi vso to neprekinjeno verigo prehranjevanja od drobnih rakov pa do velikih rib delajo strokovnjaki natančne poskuse, ki naj bi pokazali, koliko radioaktivnega stroncija gre skozi ribe. Proučujejo najprej vso ribo, zatem pa še posebej njene kosti in notranje organe.

Dosedanji rezultati so pokazali, da ostane v ribjem organizmu le pet odstotkov stroncija dlje kakor štiri dni. Najprej se iznebi radioaktivnih snovi drob, medtem ko kosti in hrustanec zadržijo radioaktivni stroncij tudi po leto dni.

V. M. WYLE

V PARKU

Pes je tako silovito vlekkel za vrstico, da se je možakar opotekal za njim čez sveže nasuti gramoz. Mamica, ki je pes v svoji razigranosti prešerno šavnil za njenim otrokom, je ježno krenila s tulečim malčkom na stransko pot.

Navsezadnje je možakar v tihem kotičku le potegnil nagajivega psa k sebi in ga lahko udaril po boku. Psiček je malce zacvilil. Zanj in za njegovega gospodarja je bila zadeva vihteško poravnana.

»Zverinale« je zasikala ženska, ki se je znašla v bližini. Možakar je znova pritrdil psu vrstico na vratu, potem pa se je začudeno ozrl po ženski. »Zelite?« se je vpludno oglašil. »Zverinale« je tujka znatno zvišala glas.

»Kdo je zverina? Kaj pa je?« je vprašal mož, ki je prišel po stezi.

»Ta nesramni človek tu, ki zverinsko ravna s svojim psom!« Mož se je ustavil ob možakarju s psom in jezni ženski in spregovoril tjavdan: »Aha! — Kaj takega!«

»Saj sem ga samo rahlo,« je skušal možakar s psom zbuditi pri onem razumevanju. »Povsem nezasuženo, brez pravega vzroka,« se je razsrdila gospa. »Take zverine je treba prijaviti policiji!«

Možakar s psom je stal sredi steze, kot da ne ve ne kam ne kod. Ni mogel razumeti, čemu se ženska toliko razburja zaradi tako malenkostne reči.

»Tega bi ne smeli storiti,« je rekel oni, ki je prišel zadnji.

»Kaj pa je storil bedni psiček?« »Otročička je prestrašil. Da prestrašil ga je, da je revček z jokal na vso moč.«

Mož, ki je prišel zadnji, je nemara menil, da je takšna kazen za tak prestopok povsem na mestu, zato je zamrmral: »No da, tako...« Pogledal je žensko in skomignil z rameni. Ta pa ni popustila: »Takšno kruto, zverinsko ravnanje z nemo živaljo, ki si ne more pomagati. Da bi jaz storila kaj takega! Sram naj vas bo, da veste!«

Tisti trenutek je prijatelj izza grmiča stražnik na konju. »Ali vas je ta možakar nadlegoval, gospa?« je vprašal žensko in se sklonil iz sedla. Ta pa je razložila položaj: »Mene nadlegoval? Kako neki! Ne, ne, pač je kruto ravnal s svojim psom. Tako je bilo, da!«

Stražnik je poprašal oba moža: »Ali je bilo tako, kot pravi ta žena?«

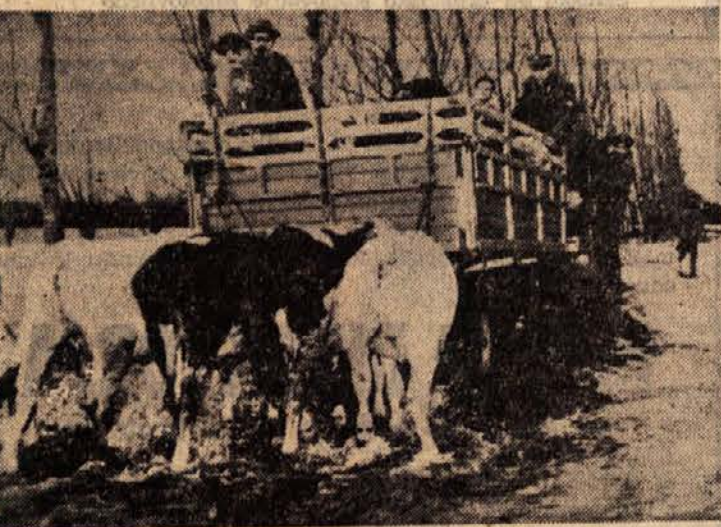
Lastnik psa je ves obupan zamahnil z roko: »Po ta zadnji sem ga z dlanjo,« je prstodajsko priznal. »Otroka je prestrašil, da je malček zajokal. Otroka je prestrašil, zato sem ga,« je s potudarkom ponovil.

»Ali lahko to potrdite?« je stražnik vprašal drugega moža. »Od vsega začeta nisem bil tu,« je to odgovoril, »mislim pa, da je bilo tako.«

»Zdi se, da je ta reč nepomembna. Nimate vzroka za razburjanje, gospa,« je čuvar reda s svetlo ženski. »Priporočam se. Tole s psom je bilo v redu, vsaj videz je tak.«

»Zverine!« se je ženski spet utrgalo izza stisnjenih zob. Tudi stražnika je vključila v to kategorijo ljudi. »Kaj se pravi ravnati tako kruto z nemo živaljo, ki si sama ne more pomagati!« Tako silovito je mahala z dežnikom, da se je njegov zatekel v varstvo k svojemu gospodarju. »Zverine!« je še enkrat zavpila in se z dvignjenim dežnikom zagnala v lastnika prešernega psa, ki je splasil otroka.

»Zverinale!« je zavpila in zamahnila, potem pa jo je pes ugriznil.

Drobne ZANIMIVOSTI

NENAVADEN KONCERT

Pred dnevi je bil v londonski kraljevski festivalski dvorani koncert, imenovan »najbolj bedasta koncertna prireditelja letos«. Poslušalcev je bilo 3200, orkester pa je izvajal razne klasične skladbe. Sodelovali so kaj čudni instrumenti, med njimi tri vojaške puške, trije sesalci prahu in električna žetka za čiščenje parketa. Skoraj tri metre visok kontrabas je dajal od sebe čudne zvoke, kot solistika pa je nastopila perka, ki zmora pet oktav.

IZGOVOR ZA NUDIŠTE

Prav nenavadno je razsodil neki londonski sodnik tožbo nekega Clemensa, v kateri je ta zahteval ločitve zakona zaradi ženske nevestobe. Mož je namreč zalotil v sobi ženo in njenega bivšega moža brez obleke. Čeprav je to dokazal, sodnik ni dovolil ločitve zakona zaradi nevestobe, ker sta bila zalotena nudišča. Kar je za druge očiten dokaz nevestobe, v sodniščnem primeru ni zadosten razlog za ločitev, je izjavil sodnik v razlagi svoje odločitve.

PAPIR PROTI RJI

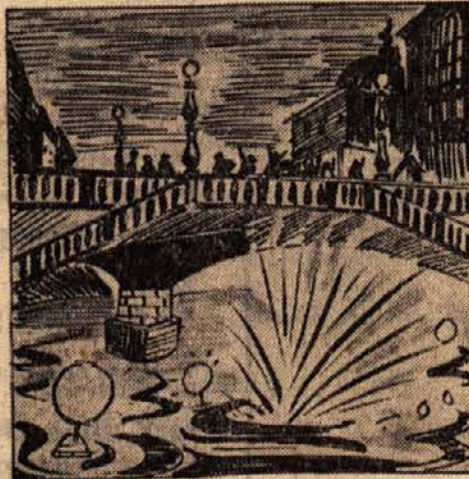
Neko francosko podjetje je začelo uporabljati za zavarovanje orožja in drugih železnih predmetov pred rjo posebne vrste papir VPI. Ta papir je premazan s kemično snovjo, dušikovo spojino, ki je mnogo bolj vpija kisli kakor kovine. Četudi ležijo kovinski predmeti na vlažnih tleh, pa so zaviti v ta papir, ne zarjavi. Tako je z vpijivim papirjem mogoče zavarovati kovinske predmete pred rjo tudi za daljše razdobje tleh do štirih let.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

118. Iz šole na Prulah, spremenjene v italijansko vojašnico, se je oglašilo streljanje: Italijani so streljali na skupino ljudi, ki je v Trnovskem pristanu spuščala v Ljubljano lesene ladvice, opremljene z lampičniki in parolami. Ampak ljudje, ki so spuščali ladvice, se za streljanje niso zmečali: mirno so končali svoje opravilo. Ladvice — celo brodovje — so zaplule po Ljubljani navzdol.

119. Pri Tromostovju so Italijani postavili zasledo, ki naj uniči prvomajsko brodovje. Brž ko so se ladvice pokazale izza ovinka, so začeli streljati mednje in metati bombe, ki so se z glasnim pokom razletavale v vodi. Za vsako potopljeno ladico so vpili in poskakovali, kot da so uničili veliko križarko. Ampak šest ladij je ostalo in plule so skozi vso Ljubljano naprej v prvomajsko noč...

120. Točno ob osmih so se had mestom spet razletele rakete in spet so ga z gozdnatih obronkov pozdravili mladinci: SMRT FAŠIZMU — SVOBODO NARODU! Tisoči Ljubljancev so poslušali ta pozdrav in mu odgovarjali s stisnjenimi pestmi. Šlišala sta ga tudi Jože in Bine, ki sta ždela v podstrešni luknji na Pošti in čakala, da karabinjerji v sobi pod njima pospijo. Imela sta posebno težko nalogo.